ORTODOKSİA

AHLÂKÎ VE DİNÎ RESALE

Umum Neşriyat Müdürü
MELETIOS LUKAKIS

Mahal idare
Tahta Minare, Vodina Sokağı 42
İstanbul — Fener

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΘ'. - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1944 - ΤΕΥΧΟΣ 11-12

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις:

† ΒΕΝΙΑΜΙΝ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΠΑΝΤΙ ΤΩι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΧΑΡΙΝ, ΕΛΕΟΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ ΑΠΟ ΤΟΥ ΕΝ ΒΗΘΛΕΕΜ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ἀντηχεῖ καὶ πάλιν ἐπὶ ταῖς ἁγίαις ἑορταῖς τῆς Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου ὁ οὐράνιος ὕμνος, ὃν ἡ στρατιὰ τῶν ἀγγέλων, αἰνοῦσα τὸν Θεόν, ἔμελψε κατὰ τὴν ἁγίαν ἐκείνην νύκτα, εὐαγγελιζομένη εἰς τὸν κόσμον τὴν χαρὰν τὴν μεγάλην ὅτι ἐτέχθη

ὁ ἀναμενόμενος σωτήρ: «*Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία*».

Πανηγυρίζουσιν ὄντως ἔκτοτε αἱ οὐράνιαι δυνάμεις καὶ ἀπαύστως αἰνοῦσι καὶ δοξολογοῦσι τὸ ἅγιον ὄνομα τοῦ Παναγάθου Θεοῦ ἐν οὐρανῷ, ὅτι διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Μονογενοῦς Αὐτοῦ Υἱοῦ ἀποκατέστη ἡ πρὸς Αὐτὸν κοινωνία τοῦ ἁμαρτήσαντος καὶ ξενωθέντος οὕτω τῆς θείας χάριτος ἀνθρώπου, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐγένετο καὶ πάλιν υἱὸς καὶ κληρονόμος Θεοῦ.

Ἡ οὐρανόθεν ὅμως ἐξαγγελθεῖσα τότε καὶ ὑμνηθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰρήνη ἐπὶ τῆς γῆς, δυστυχῶς δὲν ἠδυνήθη εἰσέτι ἵνα κατισχύσῃ κατὰ τῆς ἔχθρας καὶ τοῦ μίσους καὶ τῆς διαιρέσεως ἐν αὐτῇ, ἡ ἀνθρωπότης δὲ ὑπαντᾷ καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὰς ἁγίας καὶ κοσμοσωτηρίους ταύτας ἡμέρας ἐν μέσῳ δυσπαραμυθήτου ἀθλιότητος. Κεκμηκυῖα αὕτη ἐκ τῆς μαρτυρικῆς ὁδοῦ, ἣν ἀπὸ πενταετίας καὶ πλέον ἐν μέσῳ πρωτοφανῶν ταλαιπωριῶν καὶ δοκιμασιῶν βαδίζει, καθημαγμένας ἔχουσα τὰς χεῖρας καὶ φέρουσα ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτῆς ἀνεξίτηλα τὰ στίγματα τῆς συνεχιζομένης φοβερᾶς καταστροφῆς, μυχίως μὲν αἰσθάνεται τὴν ἀπὸ τῆς ἀγγελικῆς ὑμνῳδίας δόνησιν, ποθεῖ καὶ ἐπιμόνως ἐπιζητεῖ τὴν ἐπικράτησιν τῆς εἰρήνης, ἵνα εὕρῃ ἀνάπαυσιν ἐπιδιδομένη εἰς ἔργα εἰρηνικά, ἀδυνατεῖ ὅμως ἵνα ἀποκτήσῃ αὐτήν. Τοῦτο δὲ ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν κατωρθώθη εἰσέτι ἵνα βάσις εἰς τὰς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν λαῶν σχέσεις τεθῶσιν αἱ ἅγιαι ἀρχαί, αἵτινες ἀπετέλεσαν τὸ περιεχόμενον τοῦ κηρύγματος τῆς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους διδασκαλίας τοῦ Θεανθρώπου. Ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης καὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ δέον ἵνα στηριχθῇ ἥ τε ἀτομικὴ καὶ ἡ κοινωνικὴ καὶ ἡ διεθνὴς ζωή. Κοινωνικὴ ζωὴ μὴ στηριζομένη ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τούτων ὁμοία ἐστὶν οἰκίᾳ ᾠκοδομημένῃ ἐπὶ τὴν ἄμμον, ἣν ὁ πρῶτος πνεύσας ἰσχυρὸς ἄνεμος καὶ ἡ πρώτη ἐπελθοῦσα πλήμμυρα κατακρημνίζει καὶ παρασύρει.

Κατὰ τὴν ἁγίαν ταύτην νύκτα, τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, ἑνώσωμεν πάντες, ὁμοῦ μετὰ τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον σύμπαντα εὐσεβῶν χριστιανῶν, τὰς ἐκ βάθους καρδίας δεήσεις καὶ ἱκεσίας ἡμῶν πρὸς τὸν ἐν τῷ Σπηλαίῳ τῆς Βηθλεὲμ τεχθέντα Σωτῆρα Χριστόν, τὸν ἄρχοντα τῆς εἰρήνης, ὅπως ἐν τῇ ἀφάτῳ Αὐτοῦ φιλανθρωπίᾳ δῷ τοῖς μὲν ἡγέταις καὶ ἄρχουσι τῶν λαῶν τὴν σύνεσιν καὶ τὴν δικαιοσύνην Αὐτοῦ ἵνα κυβερνῶσι τοὺς λαοὺς αὐτῶν ἐν δικαιοσύνῃ καὶ εὐθύτητι, τοῖς πᾶσι δὲ δύναμιν καὶ στηρισμόν, ὅπως ὑπακούωσι μετὰ νομιμοφροσύνης ταῖς τεταγμέναις ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις. Οὕτω μόνον θέλει ἐκλίπῃ ἡ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἐχθρότης καὶ τὸ μῖσος, τὰ ἔθνη θέλουσι παύσῃ ἐγείροντα κατ' ἀλλήλων ρομφαίαν καὶ θέλει ἐπέλθῃ, ὅπως ἡ δρόσος καταβαίνει ἐπὶ τὴν χλόην καὶ αἱ σταγόνες τῆς βροχῆς στάζουσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἡ οὐρανόθεν ἐξαγγελθεῖσα καὶ ὑπὸ πάντων ποθουμένη εἰρήνη.

Ἡ χάρις τοῦ κατὰ σάρκα Γεννηθέντος Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τῆς πατρικῆς εὐλογίας καὶ τῶν ἐγκαρδίων ἡμῶν εὐχῶν ἐπὶ τῇ μεγάλῃ καὶ ἁγίᾳ Ἑορτῇ καὶ τῷ ἐπὶ θύραις νέῳ σωτηρίῳ ἐνιαυτῷ εἴη μεθ' ὑμῶν καὶ τῶν οἴκων ὑμῶν.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΤΟΥ 1944

† ***Ὁ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ***

διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν.

Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος περὶ τοῦ ὑπὲρ τῶν Ἑλληνοπαίδων Ἐράνου :

† ΒΕΝΙΑΜΙΝ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ, ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Παντὶ τῷ πληρώματι τῆς καθ᾽ ἡμᾶς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῶν παρακειμένων αὐτῇ θεοσώστων Ἐπαρχιῶν, χάριν καὶ εἰρήνην παρὰ τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὁ ἀπὸ πενταετίας καὶ πλέον μετὰ πρωτοφανοῦς σκληρότητος διεξαγόμενος καθ' ἅπαν σχεδὸν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς νέος παγκόσμιος πόλεμος ἐπήνεγκε καὶ ἐξακολουθεῖ ἐπιφέρων βαθείας πληγὰς ἐπὶ τοῦ σώματος συνόλης τῆς ἀνθρωπότητος.

Πολλαὶ χῶραι αὐτῆς, ἰδιαιτέρως δοκιμασθεῖσαι ἀπὸ τοῦ πολέμου τούτου, βαθύτατα ᾐσθάνθησαν τὰ ἀπ᾽ αὐτοῦ δεινά. Πόλεις ἀκμάζουσαι καὶ εὐημεροῦσαι ἄλλοτε, μετετράπησαν ἤδη εἰς σωροὺς ἐρειπίων. Δυστυχία καὶ ἀθλιότης μαστίζουσιν αὐτάς. Τὸ φάσμα τοῦ ἀπαισιωτέρου ἐξ ἀσιτίας θανάτου, περιιπτάμενον ὑπεράνω πάντων, ἀπειλεῖ πρὸ παντὸς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, τὴν χρυσῆν ταύτην ἐλπίδα τοῦ μέλλοντος.

Εἰς τοιαύτην τραγικὴν θέσιν περιῆλθε καὶ τὸ γεῖτον εὐσεβὲς Ἑλληνικὸν Κράτος, ἐπὶ τετραετίαν ὅλην ὑποστὰν τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου καὶ εἰς παντελῆ ὑποβληθὲν ἐρήμωσιν. Ἡ τοιαύτη αὐτοῦ κατάστασις, γνωσθεῖσα λεπτομερέστερον μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν αὐτοῦ, συνεκίνησε βαθύτατα σύμπαντα τὸν πεπολιτισμένον κόσμον.

Ἡ θλιβερὰ τῶν παιδίων ἰδίᾳ τῆς Ἑλλάδος θέσις μυχίως συνεκίνησε καὶ τὴν Χώραν ἡμῶν, ἥτις, ἐμπράκτως καὶ ἄλλοτε ἐπιδειξαμένη τὰ πρὸς τὴν γείτονα Χώραν εὐγενῆ καὶ φιλάδελφα αὐτῆς αἰσθήματα, οὐσιαστικώτερον νῦν ἐπέρχεται ἐπίκουρος πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ἀναξιοπαθούντων Ἑλ-

ληνοπαίδων, διενεργοῦσα ἔν τε τῇ ἡμετέρᾳ πόλει καὶ ἀλλαχοῦ φιλανθρώπους ὑπὲρ αὐτῶν ἐράνους.

Πρὸς ἐνίσχυσιν τοίνυν τοῦ θεαρέστου καὶ φιλανθρώπου τούτου ἔργου, ποιούμεθα διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν καὶ Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου θερμὴν προτροπὴν καὶ σύστασιν πᾶσιν ὑμῖν, τέκνα τῆς Ἐκκλησίας εὐσεβῆ, ἵνα γενναιοδώρως ἕκαστος παράσχῃ τὴν συνδρομὴν αὐτοῦ, εἴτε προσκομίζων ταύτην αὐθορμήτως εἰς τὰ ὑπὸ τῆς Σεβαστῆς Κυβερνήσεως ὁρισθέντα Ἱδρύματα, εἴτε προφρόνως παρέχων εἰς τὰς περιερχομένας ἐπὶ τούτῳ Ἐπιτροπάς.

Πεποιθότες ὅτι ἡ πατρικὴ ἡμῶν αὕτη σύστασις, εὑρίσκουσα ζωηρὰν καὶ ἐγκάρδιον ἀπήχησιν παρὰ πᾶσιν ὑμῖν, πλουσίους ἕξει τοὺς καρπούς, εὐχόμεθα δαψιλῆ τὴν ἀνταπόδοσιν παρὰ τοῦ ἀγαθοδότου Θεοῦ, Οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

͵αϡμδ΄. Νοεμβρίου ιϛ΄.

† ***Ὁ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ἐν Χριστῷ εὐχέτης.***

† ***Ὁ Χαλκηδόνος Μάξιμος*** ἐν Χριστῷ εὐχέτης.
† ***Ὁ Δέρκων Ἰωακεὶμ*** ἐν Χριστῷ εὐχέτης.
† ***Ὁ Προύσης Πολύκαρπος*** ἐν Χριστῷ εὐχέτης.
† ***Ὁ Πριγκηποννήσων Θωμᾶς*** ἐν Χριστῷ εὐχέτης.
† ***Ὁ Σάρδεων Γερμανὸς*** ἐν Χριστῷ εὐχέτης.
† ***Ὁ Ἴμβρου καὶ Τενέδου Ἰάκωβος*** ἐν Χριστῷ εὐχέτης.
† ***Ὁ Θεοδωρουπόλεως Λεόντιος*** ἐν Χριστῷ εὐχέτης.
† ***Ὁ Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντῖνος*** ἐν Χριστῷ εὐχέτης.
† ***Ὁ Χριστουπόλεως Μελέτιος*** ἐν Χριστῷ εὐχέτης.
† ***Ὁ Λαοδικείας Δωρόθεος*** ἐν Χριστῷ εὐχέτης.
† ***Ὁ Φιλαδελφείας Αἰμιλιανὸς*** ἐν Χριστῷ εὐχέτης.
† ***Ὁ Προικοννήσου Φιλόθεος*** ἐν Χριστῷ εὐχέτης.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

ΕΙΜΕΘΑ ἆρά γε ἄξιοι νὰ ἑορτάσωμεν τὴν μεγάλην ἑορτὴν τῆς θείας Ἐνσαρκώσεως; Πῶς θὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὸν ναὸν τὴν ἁγίαν νύκτα τῶν Χριστουγέννων, καὶ θὰ ἀτενίσωμεν τὴν ἠῶ τῆς αἰωνιότητος, τὸ γλυκὺ φέγγος ἀπὸ τὸ βάθος τῆς σκοτίας, τὸ οὐράνιον βρέφος; Ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοί, οἱ ράθυμοι, οἱ μέτριοι, οἱ ἀνωφελεῖς;

* * *

Ἡ γῆ εἶναι ἐρημωμένη, γεμάτη κόκκαλα, ἐπαναστατημένη κατὰ τοῦ Δημιουργοῦ, τὸ αἷμα τρέχει ποταμηδόν, πόλεις καταστρέφονται, ἡ πεῖνα, ὁ ἐμφύλιος σπαραγμὸς σπείρει τὸν ὄλεθρον. Πόσον παράδοξα ἠχοῦν εἰς τὰ ὦτά μας αἱ λέξεις: εἰρήνη, ἀγάπη!

Οἱ δυστυχεῖς γύρω μας πολλαπλασιάζονται, οἱ τραυματισμένοι, οἱ ὀλοφυρόμενοι. Οἱ περισσότεροι στρέφομεν πρὸς αὐτοὺς τὰ νῶτά μας, μονάχα τὸν ἑαυτόν μας βλέπομεν. Λακτίζομεν τὸν πλησίον μας, φθονοῦμεν τὸν ἄλλον, μισοῦμεν τὸν ἀδελφόν μας, κακολογοῦμεν τὸν γείτονά μας. Ἡ φωνή μας εἶναι ὡσὰν σύριγμα ὄφεως. Οἱ ὀφθαλμοί μας ὀφθαλμοὶ τίγρεως.

Ἡ λύπη μας εἶναι βαθεῖα καὶ μένει ἄκαρπος. Εἶναι ἀδύνατον νὰ παρηγορηθῶμεν. Ἡ ψυχή μας εἶναι κενή. Γύρω μας καὶ ἐντὸς βασιλεύει ἡ ἐρημία. Μέσα μας ἀκούεται κἄτι ποὺ κλαίει. Ἀκούεται καὶ ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ ποὺ ἀπευθύνεται εἰς τὸν Κάϊν ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀδελφοκτονίαν.

Ἐδημιουργήθημεν διὰ τὴν δόξαν, καὶ εἴμεθα γεμᾶτοι αἰσχύνην, ἀπὸ ἀθλιότητα. Ποῖοι εἶναι οἱ ὁρίζοντές μας; Ποῖον τὸ μεγαλεῖόν μας; Ποῖον τὸ ἔργον μας;

* * *

Συντετριμμένοι ἂς σταθῶμεν πλάγι εἰς τὴν φάτνην, πλάγι εἰς τὴν ἁγνὴν Κόρην μὲ τὸ οὐράνιον βρέφος εἰς τὰς ἀγκάλας της. Ἐδῶ εἶναι ἡ θεία παρουσία. Ἐδῶ ἡ ἀνέκφραστος ἀγάπη ἔγινε σάρξ. Ἐδῶ οἱ ὀφθαλμοί μας ἀνοίγουν εἰς τὸ ἀληθινὸν φῶς. Ἐδῶ εἶναι ὁ ἄρτος ὁ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς.

Ἂς προσέλθωμεν ὡσὰν τοὺς ἀγραυλοῦντας ποιμένας ποὺ εἶχαν ἔλθῃ ἀπὸ τὰ γύρω βουνά, ταλαιπωρημένοι, ἀδικημένοι ἀπὸ τοὺς ἐμπόρους ζώων, περιφρονημένοι ἀπὸ τοὺς Φαρισαίους. Ἂς προσέλθωμεν ὡσὰν τοὺς Μάγους μὲ δῶρα. Ἐκεῖνοι προσεκόμισαν χρυσόν, λίβανον καὶ σμύρναν· ἡμεῖς θὰ προσφέρωμεν τὴν συντριβήν μας, τὴν ὑποταγήν μας, τὴν πίστιν μας,

πράγματα πού χρειάζονται διά νά ζυμωθῇ ἡ καινούργια ζωή, διά τήν ὁποίαν ὁ πρό αἰώνων Θεός γίνεται βρέφος, νήπιον.

Τά δῶρά μας αὐτά εἶναι πολυτιμότερα ἀπό τόν χρυσόν τόν ὁποῖον οἱ Μάγοι προσέφεραν, τά δῶρα αὐτά πλουτίζουν τόν δίδοντα μᾶλλον ἤ τόν λαμβάνοντα. Τό λιβάνι συνοδεύει τήν προσευχήν, τήν λατρείαν. Ἀλλ' ἡμεῖς ἀπευθυνόμεθα εἰς τόν Θεόν μέ λέξεις ἁπλές, ἀπέριττες, καί ἕνα μονάχα ζητοῦμεν: νά γίνῃ τό θέλημά Του τό ἅγιον ἐπάνω εἰς τήν γῆν. Ἡμεῖς πλέον δέν ἔχομεν ἀνάγκην ἀπό σμύρναν διά νά βαλσαμώνωμεν τό σῶμα, ὅπως οἱ ἀρχαῖοι εἰς τήν δίψαν των νά τό κρατήσουν ὅσον τό δυνατόν περισσότερον ἀπό τήν ἀκατάσχετον παροδικότητα. Οἱ Χριστιανοί ἐνικήσαμεν τόν θάνατον, εἰς τήν μορφήν τοῦ ἀγκαλοκρατουμένου Ἰησοῦ ἀτενίζομεν αὐτήν τήν αἰωνιότητα, καί εἰς τό σπήλαιον αὐτήν τήν αἰωνιότητα. Εἰς τά πένθη μας ἔχομεν παραμυθίας ἀκαταμαχήτου δυνάμεως, σιτιζόμεθα μέ ἀμβροσίαν οὐρανίαν, καί ὁ πόνος ἀντί νά μᾶς συντρίβῃ μᾶς οἰκοδομεῖ, μᾶς ἀνυψώνει.

* * *

Κύριε! Τό ἔλεός σου ἀπό τοῦ αἰῶνος καί ἕως τοῦ αἰῶνος. Ἦλθες εἰς τήν γῆν διά νά ἀναπλάσῃς τάς καρδίας μας. Σύ γνωρίζῃς τόν χαμένον δρόμον των. Ἐάν μᾶς τόν γνωρίσῃς, θά εὕρωμεν τήν βαθεῖαν εἰρήνην καί τήν ἀγάπην. Ὁ γεμᾶτος ἀπό ἀναρχίαν κόσμος θά εὕρῃ τήν τάξιν καί τήν σωτηρίαν.

Κύριε! Χύσε βάλσαμον εἰς τήν δυστυχίαν μας, ἀφύπνισε μέσα μας τήν ἐλπίδα. Εἶσαι πάντοτε τό σύμβολον τῶν νέων χρόνων, τό φῶς τό φωτίζον τόν κόσμον. Εἶσαι ὁ ἅγιος, ὁ δίκαιος, ὁ αἴρων τήν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου, ὁ ἄρτος ὁ τρέφων τά σύμπαντα. - Κύριε! Εἰς τό Σπήλαιόν Σου ἀτενίζομεν Ἐσένα τόν ἀόρατον, οἱ ἐφήμεροι τήν αἰωνίαν ζωήν, καί γνωρίζομεν ὅτι ὁ Θεός ηὐσπλαγχνίσθη τούς ἀνθρώπους.

† Ο ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ ΔΩΡΟΘΕΟΣ

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ
ΚΑΙ Η ΕΠΙΔΡΑΣΙΣ ΑΥΤΟΥ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΗΘΙΚΟΥ ΒΙΟΥ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

ΠΕΝΤΕ ὅλα συνεπληρώθησαν ἔτη ἀπὸ τῆς 1ης Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους 1939, τῆς ἀποφράδος ἐκείνης ἡμέρας, καθ' ἣν βαρύτατον ἠκούσθη τὸ τηλεβόλον τῆς ἐκρήξεως τοῦ μοιραίου παγκοσμίου πολέμου, καὶ νῦν τὸ ἕκτον διανύομεν τοιοῦτον.

Ἀπὸ τῆς ἀπευκταίας ἐκείνης ἡμέρας ἡ ἀνθρωπότης σύμπασα τὸν μέλανα περιεβλήθη καὶ φέρει μανδύαν, ἄρδην ἀνετράπησαν οἱ ὅροι καὶ αἱ συνθῆκαι τῆς διαβιώσεως αὐτῆς καὶ διηνεκὴς κατακλύζει τὴν καρδίαν πάντων ἡ ἀγωνία καὶ ἡ σκέψις περὶ τῆς αὔριον τύχης τοῦ κόσμου.

Ἀνυπολόγιστοι εἶναι αἱ ὑλικαὶ καὶ ἠθικαὶ καταστροφαί, τὰς ὁποίας ἡ πρωτοφανὴς θεομηνία τοῦ τραγικοῦ παγκοσμίου τούτου πολέμου προὐξένησε καὶ νῦν ἔτι προξενεῖ ἀνὰ τὸν κόσμον σύμπαντα. Κατὰ χιλιάδας προσεφέρθησαν καὶ προσφέρονται τὰ ἀνθρώπινα θύματα εἰς τὸν βωμὸν τοῦ αἱμοχαροῦς Ἄρεως. Ἔργα τέχνης καὶ ἐπιστήμης σπανίας ἐξηφανίσθησαν. Πόλεις καὶ χῶραι πολυάριθμοι, ἀνθοῦσαι καὶ πεπολιτισμέναι, ἐγένοντο καὶ γίνονται καθ' ἡμέραν παρανάλωμα τοῦ πυρὸς καὶ πανταχοῦ ἐν γένει ἀνεξίτηλος ἐτέθη ἡ σφραγὶς τῆς δῃώσεως, τῶν ἐρειπίων καὶ τοῦ θανάτου. Διὸ καὶ γοερῶς ἠχοῦσιν νῦν ἀνὰ τὴν οἰκουμένην οἱ θρῆνοι τοῦ Ἱερεμίου: «Ἐπέβλεψα ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἰδοὺ οὐδέν, καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ οὐκ ἦν τὰ φῶτα αὐτοῦ. Εἶδον τὰ ὄρη καὶ ἦν τρέμοντα καὶ πάντας τοὺς βουνοὺς ταρασσομένους. Ἐπέβλεψα καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν ἄνθρωπος καὶ πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ἐπτοεῖτο. Καὶ ἰδοὺ πᾶσαι αἱ πόλεις ἐμπεπυρισμέναι πυρὶ ἀπὸ προσώπου Κυρίου.» (Ἱερ. 4,23).

Πλὴν καίτοι ὁ παγκόσμιος οὗτος πόλεμος ὥς τι ἀναγκαῖον κακὸν διὰ τὴν ἠθικὴν ἀτέλειαν καὶ ἁμαρτίαν τοῦ ἀνθρώπου ἐγένετο μοιραῖος, ἀναπόδραστος καὶ ἀναπόφευκτος καὶ τόσας ἀνεπουλώτους πληγὰς διήνοιξεν εἰς τὸ σῶμα τῆς ἀνθρωπότητος, οὐχ ἧττον οὐδαμῶς διὰ ταῦτα δυνάμεθα νὰ ἐπιλησθῶμεν ὅτι καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἴσχυσε καὶ ἐπηλήθευσε τὸ ἀψευδὲς ἀξίωμα «οὐδὲν κακὸν ἄμικτον καλοῦ». Τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου τούτου ἔσχον καὶ τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ βίου τῶν Χριστιανῶν.

Ἔθνη, λαοὶ καὶ ἄτομα χριστιανικά, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, ἀπὸ ἐτῶν ἤδη ἀπομακρυνθέντες ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν θείων, εἶχον τραπῆ τὴν ὁδὸν τῆς ἀσεβείας καὶ ἠθικῶς εἶχον ἐκτροχιασθῆ, πρὸ τῶν δεινῶν δὲ καὶ

ποικίλων κινδύνων τοῦ νῦν παγκοσμίου πολέμου ἀφυπνίσθησαν καὶ ἠθικῶς ἐξυγιάνθησαν. Ἀναγνωρίσαντες δὲ τὴν ἀναμφισβήτητον ἀλήθειαν τῶν γραφικῶν λόγων «ἔθνη καὶ λαοὶ μακρύνοντες ἑαυτοὺς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀπολοῦνται», ἐπανεῦρον ἑαυτούς, ἐπανῆλθον εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ ἐγένοντο εὐλαβεῖς καὶ πιστοὶ τηρηταὶ τῶν ἐντολῶν τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν θρησκείας καὶ πίστεως. Ὁ πόλεμος, λέγει καί τις ξένος Χριστιανὸς Ἀκαδημαϊκός, φέρει τὸν Χριστιανὸν ἐγγύτερον πρὸς τὸν Θεόν. «Ὅπερ γὰρ χρυσῷ τὸ πῦρ, τοῦτο αἱ θλίψεις ταῖς ψυχαῖς» λέγει καὶ ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος (Ὁμιλ. 26 α' Κορ.).

Εἶναι ἀλήθεια ἀναντίρρητος ὅτι ἡ θλῖψις, ὁ πόνος, τὰ βάσανα, αἱ ταλαιπωρίαι καὶ οἱ ἐκ τούτων κίνδυνοι, ὅταν ἐν τῇ κοιλάδι ταύτῃ τοῦ κλαυθμῶνος εἶναι ἰσχυροί, ἀποκαλύπτουσι τὴν παντελῆ γυμνότητα καὶ τὸ ἀνίσχυρον τῆς ἀνθρωπίνης δυνάμεως πρὸς ἀποσόβησιν αὐτῶν, ὁπότε ἡ χριστιανικὴ ψυχὴ ὡς στρουθίον ἐν ὥρᾳ χειμῶνος ζητεῖ καταφύγιον πρὸς σωτηρίαν καὶ στρέφουσα τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν πρὸς τὸν Κύριον παρ' Αὐτοῦ καὶ μόνου εὑρίσκει τὴν σωτηρίαν, διότι κατὰ τὸ θεόπνευστον διάγγελμα τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου: «Οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς, εἰ μὴ τὸ ὄνομα Ἰησοῦς Χριστός» (Πράξ. 4,12).

Εἶναι ἀτυχῶς βέβαιον ὅτι ὅταν εὐτυχῶμεν ἐλάχιστα συνήθως ἀσχολούμεθα καὶ περιστρεφόμεθα περὶ τὸν Θεὸν καὶ τὰ θεῖα, ὅταν ὅμως ἀντίξοον τῆς τύχης ράπισμα σοβαρὸν πλήξῃ τὴν ζωὴν ἡμῶν, τότε αὐθόρμητοι καταφεύγομεν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὰ θεῖα. Τοῦτο μαρτυρεῖ ἥ τε ἱστορία καὶ ἡ καθ' ἡμέραν πεῖρα, ἀμφότεραι δὲ πλείστων τοιούτων παραδειγμάτων γέμουσιν. Ἀναγνώσατε ἐν τῇ ἱερᾷ Βίβλῳ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης τὸν βίον τοῦ πολυπαθοῦς Ἰώβ. Ὅταν οὗτος ἀπώλεσε τὰ πάντα, περιουσίαν, τέκνα, ὑπὸ σοβαρᾶς δ' ἅμα προσεβλήθη νόσου καὶ ἅπαντες, μηδ' αὐτῆς τῆς συζύγου αὐτοῦ ἐξαιρουμένης, ἐγκατέλιπον αὐτόν, τότε στρέφει τὸ νοερὸν βλέμμα καὶ τὴν καρδίαν πρὸς τὸν Κύριον καὶ μετὰ βαθυτάτου πόνου ψυχῆς ἐκ τῆς κλίνης τῆς ἀρρωστίας ἀνέκραξε τὰ ἐπιγραμματικὰ ἐκεῖνα ρήματα: «Ἀκοῇ μὲν ὠτὸς ἤκουόν Σου τὸ πρότερον, νυνὶ δὲ ὁ ὀφθαλμός μου ἑώρακέ Σε.» (Ἰὼβ 42,5).

Τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν τῶν πόνων καὶ τῶν δεινῶν τοῦ νῦν πολέμου ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ βίου τοῦ Χριστιανοῦ διαπιστοῦμεν καὶ νῦν ἐν τῇ καθ' ἡμέραν πείρᾳ τῆς πολιτείας τῆς ὁμογενοῦς κοινωνίας τῆς Πόλεως ἡμῶν.

Οἱ Χριστιανοὶ ἀδήριτον νῦν κατὰ τὸν πόλεμον διαισθάνονται τὴν ἀνάγκην τῆς προσφυγῆς εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὰ θεῖα. Διὸ καὶ μετὰ χαρᾶς παρατηρεῖται ὅτι ἀθρόοι κατακλύζουσιν τοὺς ἱεροὺς ναοὺς ἡμῶν κατὰ

πᾶσαν Κυριακὴν ἢ Ἑορτὴν καὶ δαψιλῶς τὴν φιλανθρωπίαν ἐξασκοῦσι. Περὶ τὰ εἴκοσιν ὅλα Συσσίτια κατὰ τὸ διάστημα τοῦ νῦν πολέμου συνεστήθησαν ἐν τῇ πόλει ἡμῶν καὶ ἅπαντα χάρις εἰς τὰς γενναίας τῆς ὁμογενείας μας προσφορὰς εὐστόχως τοῦ ἱεροῦ ἔργου αὐτῶν στοχάζονται. Καὶ εἰς τὰ ἄλλα ὡσαύτως εὐαγῆ ἱδρύματα ἡμῶν ἀξιεπαίνως καὶ δαψιλῶς νῦν ἡ ὁμογένεια προσφέρει τὸν ἱερὸν ὀβολὸν αὐτῆς καὶ ἄλλως ἐν γένει καὶ κατ' ἰδίαν ἐπαρκῶς ὑπηρετεῖ τὴν πτωχείαν.

Τοιαύτη, ἐν συντόμῳ, εἶναι ἡ εὐεργετικὴ ἐπίδρασις τῶν δεινῶν τοῦ πολέμου ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ βίου τοῦ Χριστιανοῦ. Καὶ νῦν σωφρονισθέντες καὶ ἡμεῖς ἐκ τῶν δεινῶν τοῦ παγκοσμίου τούτου πολέμου, βελτίους, κατὰ τὸν Προφήτην Ἱερεμίαν, ποιήσωμεν τὴν ὁδὸν καὶ τὰ ἔργα ἡμῶν καὶ ὦμεν βέβαιοι ὅτι τότε ὁ Κύριος ἐγγὺς καὶ οὐκ εἰς μακρὰν παύσεται ἀπὸ τῶν κακῶν (Ἱερ. 33,13). Ἰδοὺ χρυσίζουσα ὑποφώσκει ἤδη, ὡς κατ' εὐχὴν ἐξελίσσεται νῦν ἡ πολεμικὴ δίνη, ἡ ἐπιπολὴ τῆς χαρμοσύνου ἡμέρας τῆς εἰρήνης τοῦ κόσμου. Τὸ πλοῖον τῆς ἀνθρωπότητος, ὅπερ χθὲς ἀκόμη ἐπάλαιε πρὸς τὰ ἄγρια κύματα τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ αὔτανδρον ἐκινδύνευε νὰ καταποντισθῇ, σήμερον θείᾳ συνάρσει πλησίστιον καὶ ὑπερήφανον πλέον φέρεται πρὸς τὸν εὔδιον λιμένα τῆς εἰρήνης καὶ σωτηρίας τοῦ κόσμου.

Ἔχομεν δι' ἐλπίδος ὅτι οἱ ἰσχυροὶ τῆς γῆς, ὑποστάντες καὶ οὗτοι τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν τῶν δεινῶν τοῦ πολέμου, σώφρονες καὶ ἱματισμένοι, λίαν συντόμως, θείᾳ χάριτι καὶ εὐδοκίᾳ, θὰ καταθέσωσι τὰ ὅπλα καὶ τὴν ποθητὴν εἰρήνην παντὶ τῷ κόσμῳ θὰ διασαλπίσωσιν.

Εὐχηθῶμεν δὲ ἀπὸ καρδίας ὅπως Κύριος ὁ Θεός, ὁ Δοτὴρ καὶ Βασιλεὺς τῆς εἰρήνης τοῦ Κόσμου, φωτίσῃ καὶ κατευθύνῃ τοὺς ἰθύνοντας τὰς τύχας τῆς γῆς, ἵνα ἡ εἰρήνη αὕτη ἐξασφαλίσῃ μὲν τὰ δίκαια καὶ τὰς ἐλευθερίας τῶν λαῶν καὶ τῶν ἐθνῶν, ἀποβῇ δὲ ἅμα παγία καὶ ἀπαρασάλευτος, κατοχυρουμένη ὑπὸ τῶν ἀκαταμαχήτων ὅπλων τῶν ἀθανάτων προφητικῶν λόγων: «Καὶ κατακόψουσιν ἔθνη τὰς ρομφαίας αὐτῶν εἰς ἄροτρα καὶ τὰς ζιβύνας (δόρατα) αὐτῶν εἰς δρέπανα καὶ οὐκέτι οὐ μὴ ἀντάρῃ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος ρομφαίαν καὶ οὐ μὴ μάθωσιν ἔθνη πολεμεῖν. Καὶ ἀναπαύσεται ἕκαστος ὑποκάτω ἀμπέλου αὐτοῦ καὶ ἕκαστος ὑποκάτω συκῆς αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐκφοβῶν» (Μιχ. 4,3-4, καὶ Ἠσ. 2,2-4).

† Ο ΠΡΟΥΣΗΣ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

Η ΥΜΝΟΓΡΑΦΙΑ ΕΚ ΤΩΝ ΕΠΩΝ

Η ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ δύο ἔργων πρέπει νὰ θεωρηθῇ τρεῖς φορὰς δυσκολωτέρα τῆς ἁπλῆς κρίσεως ἑνὸς ἔργου· διότι διὰ τὴν ἀσφαλῆ σύγκρισιν ἀπαιτοῦνται τρία τινά: 1) ὀρθὴ κρίσις περὶ τοῦ πρώτου 2) ὀρθὴ κρίσις περὶ τοῦ δευτέρου καὶ 3) ὀρθὸς παραλληλισμὸς καὶ σύγκρισις τοῦ πρώτου πρὸς τὸ δεύτερον. Ἐὰν σφάλλῃ τὸ πρῶτον, δὲν ὠφελεῖ τὸ δεύτερον καὶ δὲν στοχάζεται τοῦ ὀρθοῦ τὸ τρίτον· ἐὰν σφάλλουν τὰ δύο πρῶτα, ἀκόμη περισσότερον σφάλλει τὸ τρίτον. Ὁλόκληρον τὸ οἰκοδόμημα τῆς συγκρίσεως καταρρέει λογικῶς, ὅταν οἱ ἀπαραίτητοι δύο παράγοντες τῶν μονομερῶν κρίσεων ἑκατέρου τῶν συγκρινομένων ἔργων δὲν ἐστοχάσθησαν τοῦ ὀρθοῦ. Ἀλλὰ καὶ ὅταν εἶναι ὀρθαὶ αἱ μονομερεῖς δύο κρίσεις, δὲν εἶναι ***κατ' ἀνάγκην*** ὀρθὴ καὶ ἡ σύγκρισις, ὅπως εἰς τὴν πρᾶξιν τῆς ἀφαιρέσεως δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ γνωρίζωμεν σωστὰ τὸν μειωτέον καὶ τὸν ἀφαιρετέον ἀλλὰ πρέπει ὀρθῶς νὰ γράψωμεν τὸν δεύτερον ὑπὸ τὸν πρῶτον, νὰ σύρωμεν γραμμὴν καὶ ὑπὸ τὴν γραμμὴν νὰ γράψωμεν τὸ ὑπόλοιπον κάμνοντες οὕτω τὴν κυρίως πρᾶξιν τῆς ἀφαιρέσεως. Καὶ εἰς τὴν σύγκρισιν δύο ἔργων πρέπει νὰ κρίνωμεν ὀρθῶς ἕκαστον χωριστὰ καὶ εὐρύτερον σκεπτόμενοι, καταβάλλοντες εἰδικὴν πνευματικὴν προσπάθειαν, νὰ φθάσωμεν εἰς ὀρθὸν συγκριτικὸν συμπέρασμα.

Ὁ ἄλλως σοφὸς Κρουμβάχερ ἠπατήθη συγκρίνων τὰ ἔπη τοῦ Γρηγορίου πρὸς τὴν Ὑμνογραφίαν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας 1) διότι ὡρισμένως δὲν ἐγνώρισεν ἐξ εἰδικῆς μελέτης τὰ ἔπη 2) διότι δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸν σκοπὸν διὰ τὸν ὁποῖον ἐγράφησαν τὰ μὲν καὶ ἡ δέ, 3) διότι δὲν ἐμέτρησε τὸ ποσὸν τοῦ δανείου φωτὸς ποὺ ἔλαβεν ἡ Σελήνη τῆς ὑμνογραφίας ἀπὸ τὸν Ἥλιον τῶν ἐπῶν καὶ 4) διότι προσάγει ὡς ἐπιχείρημα τὸ ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν εἰσήγαγεν εἰς τὰς ἀκολουθίας της κανὲν ἐκ τῶν ἐντέχνων ποιημάτων τοῦ Γρηγορίου.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο εἶναι σαθρὸν ἐπιχείρημα ὡς ἀντίθετον τοῦ σκοποῦ δι' ὃν ἐγράφησαν τὰ ποιήματα καὶ τὸν ὁποῖον σκοπὸν διασαφηνίζει αὐτὸς ὁ ποιητὴς ἐν τῷ ποιήματι τῷ ἐπιγραφομένῳ ***Εἰς τὰ ἔμμετρα***. Ἡ μεταγενεστέρα ὑμνογραφία εἶχεν ἄλλον σκοπὸν καὶ ἐπέτυχε τούτου. Δὲν ἕπεται ὅμως ἐκ τούτου ὅτι τὰ ἔπη χάνουν τὴν ἀξίαν των ἐπειδὴ δὲν κάμνουν τὴν ἰδίαν ἐντύπωσιν μὲ τὴν ὑμνογραφίαν, τῆς ὁποίας ὁ σκοπὸς ἦτο διαφορετικός. Ἐδῶ ἔγινεν ὑπὸ τοῦ Κρουμβάχερ καὶ εἴ τινος ἄλλου ***σύγκρισις ἀνομοίων***, σύγκρισις τελείως ἀτυχής.

Ἀλλά, φυσικῷ τῷ λόγῳ, οὔτε δικαιούμεθα νὰ εἴμεθα βασιλικώτεροι τοῦ βασιλέως. Ὁ θαυμάζων τοὺς ὑμνογράφους ἔχει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ

θαυμάζῃ καὶ τοὺς ὑπὸ τῶν ὑμνογράφων θαυμαζομένους. Ἐπὶ πλέον δὲ τὰ ἔπη ὄχι μόνον ἐθαυμάζοντο ἀλλὰ καὶ ἐβοήθησαν σπουδαίως τὴν ὑμνογραφίαν, μέχρι σημείου ὥστε νὰ δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι δὲν θὰ ἤκμαζεν αὕτη ἐὰν δὲν προϋπῆρχε Γρηγόριος ὁ ρήτωρ καὶ ποιητής, ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ ὁποίου, περισσότερον παντὸς ἄλλου, ἐπλουτίσθησαν γλωσσικῶς αἱ ἱεραὶ ἀκολουθίαι μας.

Διὰ νὰ γίνω σαφέστερος κατήρτισα τὸν κάτωθι κατάλογον παραλλήλων. Ὁ κατάλογος εἶναι ἀτελὴς ὅσον καὶ ἡ συγκριτική μου μνήμη. Σχεδὸν ἀδύνατον πρέπει νὰ θεωρηθῇ τὸ νὰ συγκρατῇ ἡ μνήμη χιλιάδας Οἴκων, Κοντακίων, Ἀπολυτικίων, Εἱρμῶν, Καταβασιῶν, Τροπαρίων, Ἀναβαθμῶν, Ὕμνων, Εὐχῶν καὶ Κανόνων, εἰς τὸ ἀπέραντον δὲ τοῦτο περιεχόμενον τῆς Ὑμνογραφίας νὰ ἠμπορέσῃ ὁ ἀναγινώσκων τὰς εἴκοσι χιλιάδας τῶν στίχων τοῦ Γρηγορίου νὰ ἀνακαλύψῃ τί εἶναι πρωτότυπον καὶ τί δάνειον καὶ τί ποσὸν ἐλήφθη ἐκ τῶν ἐπῶν. Ἀσφαλῶς μόνον τοῦτο δυνατὸν νὰ λεχθῇ, ὅτι οἱ δόκιμοι ὑμνογράφοι εἶχον μελετήσει τὰ ἔπη καὶ ὠφελήθησαν πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως.

Τὰ ἑπόμενα ἑξήκοντα τὸν ἀριθμὸν παράλληλα, διαφωτίζοντα σαφέστερον παντὸς ἐπιχειρήματος, καλλίτερον πάσης ἀορίστου συγκρισεολογίας, ἂς ἀναγνωσθοῦν μὲ ὑπομονήν τινα, ἐὰν ὑπάρχῃ τις τρέφων ἐνδιαφέρον καὶ θέλων διαφωτισθεὶς νὰ πεισθῇ τελείως περὶ τῆς ἐπιδράσεως τῶν Ἐπῶν εἰς τὴν Ὑμνογραφίαν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας.

1) Ποιμενικὴν σύριγγα ἔσχον (ΙΘ′ ἱστ. στ. 5)
Ὁ ποιμενικὸς αὐλὸς τῆς θεολογίας σου (Ἀπολυτίκιον τοῦ Γρηγορίου)

2) δυσσεβὴς ἅπας (ΛΖ′ ἱστορ. 10.)
Ἅπας γηγενὴς—δυσσεβοῦς προστάγματος (Καταβασ.)

3) ἀειρομέναις παλάμησι (Α′ ἱστ. 1.)
τεταμέναις τρόπαιον παλάμαις ἤγειρε (ΙΔ′ Σεπτ.)

4) σταυροτύποις Μωσῆος (αὐτ. 2.)
σταυροτύποις Μωσέως χερσὶ (Καταβ. Θαλάσσης τὸ...).

5) Ἀμαλὴκ ὅλον σθένος (αὐτ. 3.)
Ἀμαλὴκ τοῦ πανώλους—Ἀμαλὴκ τὴν δύναμιν (αὐτ.)

6) ἐπεὶ χεῖρας ἐξεπέτασσεν (Β′ ἠθ. 182.)
χεῖρας ἐκπετάσας Δανιήλ, λεόντων χάσματα

7) δεινὰ λεόντων χάσματα (Α′ ἱστ. 5.)
λεόντων χάσματα ἐν λάκκῳ ἔφραξε (Θ′ ᾠδῆς εἱρμός)

8) ἀπὸ κήτεος ἔκθορ' Ἰωνᾶς (Α' ἱστ. 6.)
ὡς ἐκ κήτους Ἰωνᾶς—καὶ ἀνέθορεν ἡμῖν (Καν. Ἀναστ.).

9) Οὐδὲ Σαούλ... ἀλλ' ὑποφήτης (Ἔπη)
ὑποφήτης ἀναδέδεικται (Καταβ. ΙΕ' Αὐγ.)

10) ἄμφω λάλημα κοινὸν (ΙΑ' ἱστ. 61.)
ἄκουσμα καὶ λάλημα φρικτὸν (Κανὼν Ἀκαθίστ.)

11) κινδύνων ἐλευθερώσων δή τινας (ΚΔ' ἠθ. 111)
ἐκ παντοίων με κινδύνων ἐλευθέρωσον (Ἀκάθ.)

12) Ὡραῖον ἦν τὸ πικρὸν εἰς ὄψιν ξύλον (ΙΑ' ἱστ. 961)
Ὡραῖος ἦν καὶ καλὸς εἰς βρῶσιν ὁ ἐμὲ θανατώσας καρπὸς (Καν. Α' ἦχ.)

13) μῖξις μ' ἔχει τρόμου χαρᾶς τε (Θ' ἱστ. 1.)
φόβῳ καὶ χαρᾷ—τῇ χαρᾷ καὶ τῷ φόβῳ (Τριῴδ.).

14) Παρθενίη μέγα χαῖρε (Α' ἠθ. 11.)
Ὦ παρθενία ναὸς Θεοῦ, ὦ π. μαρτύρων δόξα, ὦ π. ἀγγέλων συνόμιλε (Δοξαστ. Ἁγ. Παρασκ.).

15) Καιρὸς ἤγγικε θέρους... ἡ δ' ἅλως καλεῖ στάχυν (ΟΒ' ἱστ. 1.)
ἀπολίκμισον τὸ ἄχυρον τῶν ἔργων μου—τῷ ἅλωνι τῆς μετανοίας (Τριῴδ.)

16) παρθενικῆς ἀπὸ γαστρὸς (Α' ἠθ. 423)
παρθενικῆς ἀπὸ γαστρὸς τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ (Καταβ. ΙΕ' Αὐγ.)

17) Χριστοῦ παμβασιλῆος (Α' ἠθ. 455.)
τοῦ παμβασιλέως Χριστοῦ καὶ Σωτῆρος τῶν ψυχῶν ἡμῶν

18) Ἐκτύπως ὁρίσματα (ΛΔ' ἠθ. 267.)
δίδου ἡμῖν ἐκτυπώτερον (Καν. Ἀναστάσεως)

19) ἓν πνέοντες τὴν ἐμὴν ἀτιμίαν (Ἔπη)
ἓν πνέοντες... (Καν. Μ' Μαρτ.)

20) καὶ χάρις ἐξοδίη (Ἀκροστιχὶς ΛΑ' ἠθ.)
ἐξόδιον ὕμνον καὶ ἐπιτάφιον ᾠδὴν (Καν. Μ. Σαββ.)

21) Χριστὸν ἔχουσα νυμφίον (Γ' ἠθ. 68)
ἀλλ' ὦ νυμφίε Χριστὲ (Μ. Ἑβδ.).

22) Εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων γελῶσα (Γ' ἠθ. 94.)
ἡ γὰρ Παρθένος εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων (Εἰσόδια)

23) καὶ σὺν ἀγγέλοις χορεύσεις τὴν ἄπαυστον χορείαν (αὐτ. 95.)
καὶ σὺν ἀγγέλοις χορεύοντες ὑμνεῖτε Τριάδα ὁμοούσιον (Ὕμν.)

24) Οὐ μέντοι ἐγὼ κείνοισιν ὁμόθρονος (ΙΓ′ ἱστ. 203)
῾Ως τῶν ᾿Αποστόλων ὁμόθρονος (᾿Απολ.)

25) Χριστοφόροι ὦ ἱερῆες (Γ′ ἱστ. 7)
Δεῦτε Χριστοφόροι λαοὶ κατίδωμεν θαῦμα (῟Ωραι Χριστ.)

26) Ζωῆς τ᾿ ἀθανάτου (ΙΓ′ ἱστ. 45)
ζωῆς τε τῆς ἀθανάτου ἐπαπολαύοιμεν πάντες (᾿Εξαπ.)

27) ῎Η, δνοφερὴν σκοτόμαιναν (ΛΒ′ ἱστ. 59)
ἔλυσας τῶν δαιμόνων τὴν σκοτόμαιναν μάκαρ (᾿Απολ.)

28) ἑαυτὸν ἀποσμήχοι (ΜΔ′ ἱστ. 40)
οὐκ εἴωθα τὸν ἀναμάρτητον ἀποσμήχειν (῟Ωραι Θεοφ.)—ἀποσμήξω τούτους δὲ πάλιν τοῖς τῆς κεφαλῆς μου βοστρύχοις (Τροπάριον Κασσιανῆς).

29) ᾿Αλλὰ Μάκαρ ἐλέαιρε (ΟΓ′ ἱστ. 5)
ἀλλὰ Μάκαρ Χριστὲ ἐλέησον ἡμᾶς.

30) Ψυχὴ τί πάσχεις; τί φρονεῖς παρ᾿ ἀξίαν; (ΜΖ′ ἱστ. 8)
Ψυχή μου ψυχή μου ἀνάστα! τί καθεύδεις; (Μ. Κανών).

31) Παρθένε νύμφη Χριστοῦ (Γ′ ἠθ. 1)
παρθένε νύμφη ἀνύμφευτε.

32) Γάμος ἄγαμος (Β′ ἠθικὸν)
νύμφη ἀνύμφευτε (᾿Ακάθ.)

33) καὶ σπαργανοῦται τῷ γεώδει σπαργάνῳ (ΙΗ′ ἠθ. 3)
ῥάκει καθάπερ βροτὸς σπαργανοῦται

34) πῦρ βρομέον (ΙΕ′ ἠθ. 99)
θυμὸς θηριώδης οὐ πῦρ βρόμεον (Καταβ.)

35) Τίς δ᾿ ᾿Εριννὺς τόσον ὄλβον ἐξετίναξε; (Γ′ ἱστ. 15)
Φαραὼ ἐξετίναξεν, ἐπινίκιον ᾄδοντας

36) ῞Ο μοι Θεὸς ἐξετίναξεν (Ε′ δογμ. 29)
ἀλλ᾿ ἐκτινάξας μου τὸν ζοφερὸν ὕπνον ἐξανάστησον (Μ. ῾Εβδ.)

37) Οἴμοι προσῆλθε Χριστέ μου πάλιν δράκων
Οἴμοι προσῆλθε μοι δειλιῶντι σφόδρα
Οἴμοι γέγευμαι τοῦ ξύλου τῆς γνώσεως
Οἴμοι φθονεῖσθαι ὁ φθόνος πέπεικέ με (ΞΓ′ ἱστ. 1—4)
Οἴμοι θεῖον τέκνον! οἴμοι τὸ φῶς τοῦ κόσμου! (Μ. ῾Εβδ.)

38) Χριστῷ ζωοδότῃ (ϛΒ′ ἱστ. 12)
Χριστὸν τὸν ζωοδότην ὕμνοις τιμήσωμεν (Τριαδ.)

39) Φερέσβιος ἥρπασε (ι,Γ' ἱστ. 7)
τὸν φερέσβιον λόγον (ἰαμβικὸς καν. Πεντηκ.)

40) Λειμῶνος ἐξῴκιστο τοῦ πανολβίου (Χριστὸς πάσχ.)
Ἱμερτὸν ἐξέφηνε τὸν πανολβίῳ ἤχῳ (ἰαμβ. καν. Θεοφ.)

41) Ποῦ σου τὸ χρηστόν; ἢ μόνοι λελήσμεθα; (ΠΘ' ἱστ. 15)
Ποῦ σου θάνατε τὸ κέντρον; ποῦ σου Ἅδη τὸ νῖκος; (Εὐχὴ Χρυσ.)

42) Φθόνου πάλαισμα (ΠΘ' ἱστ. 3)
Ἐχθροῦ πάλαισμα (Ἀναβαθμοὶ Κυριακῆς πλ. β')

43) Αὐτὰρ ὅ γ' Υἱὸς οἷον καὶ μούνοιο μονώτατος (Α' ἠθ. 26-27)
Οἷος ἐξ οἵου μόνος (ἰαμβ. καν. Πεντηκ.)

44) Ἄναξ Χριστὲ (Α' ἱστ. 1)
Ἄναξ ἀνάκτων οἷος ἐξ οἵου μόνος (ἰαμβ. καν. Πεντ.)

45) Παρθενίην στεφάνοις ἀναδήσομεν ἡμετέροισι (Α' ἠθ. 1)
Ποίοις εὐφημιῶν στέμμασιν ἀναδήσομεν (ΚΘ' Ἰουνίου)

46) εὐφροσύναι γλυκερώτεραι (Α' ἠθ. 266)
Τὸν ποταμὸν τὸν γλυκερὸν τοῦ ἐλέους σου (Μ. Παρακλ. καν.)

47) Πῶς νῦν στυγνάζεις; (Χριστὸς πάσχ.)
στυγνάζεις καὶ ταράττεσαι (Ὧραι Χριστουγ.)

48) Οὐ φέρω βλέπουσά σε (Χριστὸς πάσχ.)
Οὐ φέρω καθορᾶν σε ἀδίκως σταυρούμενον (Μ. Ἑβδ.)

49) Μήτηρ πάναγνος (Χριστὸς πάσχ.)
νύμφη πάναγνε, Μῆτερ εὐλογημένη (ἰαμβ. καν. Θεοφ.)

50) Ὦ πάντων ἐπέκεινα! (ΚΘ' δογ. 1)
ὁ πάσης ἐπέκεινα καθαρότητος (Αἶνοι Θεοφ.)

51) Θεοῦ γὰρ ἀλλοτρίωσις ἡ ἁμαρτία (Η' ἠθ. 184)
ἀληθὴς νηστεία ἡ τῶν κακῶν ἀλλοτρίωσις (Τριῴδ.)

52) οὔρεος ἀκροτόμοιο (Α' δογμ. 11)
ὡς ἐπαφῆκε (ραπιζομένη) ὕδωρ ἀκρότομος (πέτρα) (Καν. ΙΔ' Σεπτ.)

53) Πηγὴ παφλάζουσα ἔνθεν πυρὸς (Η' ἠθ. 194)
Ἐπιπαφλάζοντος πάλαι πυρίνου ἅρματος (Καν. Πεντ.)

54) Εἰς τὴν ἄσειστον εὔχομαι κατοικίαν (Α' ἱστορ. 1947)
τὴν πόλιν τὴν ἄσειστον τὸ τεῖχος τὸ ἄρρηκτον (Νεκρώσ.)

55) Κλῦθι Πάτερ Χριστοῦ Πανεπίσκοπε (ΛΕ' δογμ. 1)
Τριὰς ἄναρχε.... Παντεπίσκοπε (Εὐχαὶ Πεντ.)

56) Υἱέα ἡμετέρων παθέων καθάρσιον (Β΄ δογμ. 2)
καθαρσίων δὲ ὡς Θεὸς μὴ δεόμενος (Καταβ. Θεοφ.)

57) Ἄνακτα Υἱὸν Πατρὸς ἄνακτος (Β΄ δογμ. 25)
Ἄναξ ἀνάκτων οἷος... (ἰαμβ. καν. Πεντ.)

58) οἷα Θεὸς (Α΄ ἱστ. 14)
οἷα Θεὸς καὶ ἄνθρωπος (Ὑμνογρ.)

59) Ἀχράντοις θεσμοῖσι (Α΄ ἱστ. 116)
τοὺς ἀχράντους πόδας σου καταφιλοῦσα (Μ. Ἑβδομάς.) Τὴν ἄχραντον εἰκόνα Σου (Κυρ. Ὀρθοδοξίας Ἀπολυτίκ.) Τὸν τύπον πάλαι Μωσῆς τοῦ ἀχράντου πάθους (Καν. ΙΔ΄ Σεπτ.).

60) Ἴσως μὲν ἐχρῆν ὡς κακούμενον φέρειν
ταῖς τοῦ παθόντος ἐντολαῖς....
ὡς ἂν δὲ μὴ δόξειεν οἱ κακοὶ κρατεῖν
τὰ πάντα, μηδ' ᾖ λεῖος αὐτοῖς ὁ δρόμος... (ΙΒ΄ ἱστ. 1 κ. ἑ.).
Στέργειν μὲν ἡμᾶς ὡς ἀκίνδυνον φόβῳ
ῥᾷον σιωπήν· τῷ πόθῳ δὲ Παρθένε
ὕμνους ὑφαίνειν... (ἰαμβ. κανὼν Χριστουγέννων).

Ἐλπίζω ὅτι τὰ ἀνωτέρω—ὀλίγα ἐκ τῶν πολλῶν—παραδείγματα παραλληλισμοῦ θὰ συντελέσωσιν εἰς τὸ νὰ παύσωμεν ἀδικοῦντες τὸν μέγαν ποιητὴν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἢ μᾶλλον ἂς παύσωμεν ἀδικοῦντες ἡμᾶς τοὺς ἰδίους, οἱ ὁποῖοι καθημερινῶς καὶ ὑποχρεωτικῶς ἀκούομεν εἰς τὰς ὡραίας ἀκολουθίας μας τοὺς ὑμνογράφους, τῶν δὲ ἐπῶν οὔτε ἕνα στίχον ἐδιδάχθημεν, οὔτε ἓν ποίημα ἔχομεν τὴν περιέργειαν νὰ ἀναγνώσωμεν, οὔτε ἐθεωρήσαμεν ὡς ὑποχρεωτικὴν τὴν διδασκαλίαν τῶν ἐπῶν εἰς τὰς εἰδικὰς Σχολὰς ἢ τουλάχιστον εἰς τὴν Σχολήν μας, οὔτε ἔχομεν ἰδικήν μας ἔκδοσιν τοῦ ἀνυπολογίστου ἀξίας ποιητικοῦ καὶ πατερικοῦ τούτου θησαυροῦ.

† Ο ΚΥΔΩΝΙΩΝ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ

Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΥΠΑΠΑΝΤΗΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 285).

Ὁ ΙΑ΄ αἰὼν εἶναι πλουσιώτερος εἰς παραστάσεις τῆς Ὑπαπαντῆς. Ἐκ τῶν ἐν τοιχογραφίαις παραστάσεων τοῦ αἰῶνος τούτου αἱ ἰδιαίτερον δι᾿ ἡμᾶς παρουσιάζουσαι ἐνδιαφέρον εἶναι δύο, ἡ τοῦ ναοῦ τῆς Μονῆς τοῦ **Δαφνίου** καὶ ἡ τοῦ ναοῦ τοῦ **Ἁγίου Λουκᾶ ἐν Φωκίδι** [80]. Ἡ τελευταία αὕτη εἶναι πιθανῶς ἔργον τοῦ Μοναχοῦ Νίκωνος τοῦ Μετανοεῖτε (†. . . .) καὶ παρουσιάζει μεγίστην ἁπλότητα γραμμῶν καὶ ἐπιτυχέστατον συνδυασμὸν χρωμάτων, ἀνήκει δὲ εἰς τὸν α΄ τύπον τῶν μνημείων, ἀπεικονίζουσα τὰ 5 πρόσωπα τῆς Εὐαγγελικῆς διηγήσεως ἐν τῇ κλασσικῇ αὐτῶν στάσει.

Ἐπίσης ἐκ τῶν ἐν μικρογραφίαις παραστάσεων τοῦ αἰῶνος τούτου, ἀναφέρομεν 3 ἰδιαιτέρως, τὴν τοῦ χειρογράφου **Μηνολογίου Βασιλείου τοῦ ΙΙ** [81], τὴν τοῦ χειρογράφου **Εὐαγγελισταρίου τῆς Μονῆς τῶν Ἰβήρων** [82] καὶ ἑτέραν ἐπὶ **Ἀρμενικοῦ τινος χειρογράφου Εὐαγγελισταρίου** ἀπαντῶσαν [83]. Αἱ δύο τελευταῖαι αὗται παραστάσεις, ἡ τοῦ ἀρμενικοῦ δηλ. Εὐαγγελισταρίου, κατατεθειμένου ἐν τῇ Μονῇ San Lazzaro, ἐν Ρώμῃ, ὑπὸ τὸν ἀριθμὸν Cod. 1400, καὶ ἡ τοῦ χειρογράφου τῆς Μονῆς τῶν Ἰβήρων, ἀντιπαραβαλλόμεναι πρὸς ἀλλήλας, παρουσιάζουσι μεγίστην ὁμοιότητα ἔν τε τῇ συνθέσει καθόλου καὶ ἐν ταῖς λεπτομερείαις ἐπὶ μέρους, ὁμοιότητα ἥτις ἐπιτρέπει ἐν πολλοῖς εἰς ἡμᾶς τὴν παραδοχὴν ἀλληλοεπιδράσεως ἐν αὐταῖς, ἂν μὴ καὶ κοινοῦ τινος καλλιτέχνου ἀμφοτέρων, ἢ τοὐλάχιστον κοινῆς τινος πηγῆς, ἐξ ἧς ἀντεγράφησαν. Οὕτω, εἰς ἀμφοτέρας ἀπεικονίζονται ὁ Συμεών, ἡ Μαρία, τὸ Θ. Βρέφος (εἰς τὰς χεῖρας τῆς Μητρός), ὁ Ἰωσὴφ καὶ ἡ Ἄννα, ἐν τῇ καθιερωμένῃ στάσει των, φέροντες ποδήρη ἐνδύματα πάντες καὶ φωτοστεφάνους. Ὄπισθεν τῶν προ-

---

[80]) J. Reil, Die altchristlichen Bildzyklen des Lebens Jesu, Leipzig, 1910, σελ. 125.—André Michel, Histoire de l'art, τόμ. 1, σελ. 194.—Ch. Diehl, Manuel d'art Byzantin, τόμ. 2. σελ. 509-511.

[81]) Kondakoff, Histoire de l'art Byzantin, consideré principalement dans les miniatures, Paris-Londres, 1896, 2, 102.

[82]) F. Perillo, Le Mont-Athos, son histoire—ses Monastères—ses œuvres d'art—ses bibliothèques, Paris, 1927, σελ. 140-141 καὶ Ch. Diehl, Manuel d'art Byzantin, τόμ. 2, σελ. 493.

[83]) Kurt Weitzmann, Die armenische Buchmalerei des 10 und beginnenden 11 Jahrhundertes, Bamberg, 1933, σέλ. 19-21.

σώπων τούτων εἰς ἀμφοτέρας τὰς παραστάσεις ὑπάρχει κουβούκλιον καὶ ὄπισθεν τούτου φαίνονται οἰκοδομαί τινες, ἐκπροσωποῦσαι τὸν ναόν. Ἡ μόνη ὑπάρχουσα διαφορὰ ἔγκειται εἰς τὸν ἀπεικονιζόμενον τοῦτον ναόν, κυρίως δὲ εἰς τὸν θόλον τῶν κουβουκλίων, τοῦ μὲν ἁγιορειτικοῦ χειρογράφου ὄντος στρογγύλου, τοῦ δὲ ἀρμενικοῦ ἔχοντος, κατὰ τὸν ἰδιάζοντα εἰς τὰ μέρη ταῦτα τύπον, κωνοειδῆ.

Πάντως ἀμφότεραι αἱ παραστάσεις αὗται, ἐν τῇ συγγενείᾳ των ταύτῃ, ἐγκαινιάζουσι, θὰ ἠδύνατο νὰ εἴπῃ τις, δύο ἰδιαιτέρας ὁμάδας παραστάσεων, γειτνιαζουσῶν καὶ τούτων τὰ μάλιστα πρὸς ἀλλήλας καὶ συναντωμένων τῶν μὲν ***ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει***, εἰς ποικιλίαν ἀντιγραφῶν, ἰδίως ἐν τοιχογραφίαις, τῶν δὲ ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις ***τῆς Μικρᾶς Ἀσίας***, ἐπίσης ἐν τοιχογραφίαις.

Ὑπὸ τὸν τύπον τοῦτον τῶν 5 μόνον προσώπων, ἔμπροσθεν ἑνὸς κουβουκλίου καὶ οἰκοδομῶν τινων ἐκπροσωπουσῶν τὸν ναὸν τῆς Ἱερουσαλήμ, ἀπαντῶσι πλεῖσται ὅσαι παραστάσεις εἰς πάσας σχεδὸν τὰς μονὰς τοῦ Ἁγ. Ὄρους. Ὁ Millet ἐν τῇ μνημειώδει περιγραφικῇ ἐργασίᾳ αὐτοῦ περὶ τῶν ἐν ταῖς Μοναῖς τοῦ Ἁγ. Ὄρους παραστάσεων, δίδει πλήρη κατάλογον τῶν σωζομένων τοιχογραφιῶν μὲ θέμα τὴν Ὑπαπαντήν. Αὗται ἀνήκουσαι, πᾶσαι σχεδόν, εἰς τοὺς μεταγενεστέρους αἰῶνας, 13ον, 14ον, καὶ 15ον κυρίως, ὁμοιάζουσαι πᾶσαι πρὸς ἀλλήλας. Οὕτω ἡ τοῦ Καθολικοῦ τῆς Μονῆς τοῦ Χιλιανδαρίου, ἡ τοῦ Βατοπεδίου, ἡ τοῦ Πρωτάτου, τοῦ Κουτλουμουσίου, τοῦ Ξενοφῶντος, ἡ τοῦ Καθολικοῦ τοῦ Διονυσίου καὶ ἡ τοῦ Δοχειαρίου εἶναι τοῦ αὐτοῦ α΄ τύπου πᾶσαι. Μόνη ἡ τοῦ Καθολικοῦ τῆς Λαύρας παρουσιάζει ἰδιάζουσάν τινα λεπτομέρειαν, πρωτοφανῆ μὲν πλὴν καὶ ἐπιτυχῆ εἰς ἔμπνευσιν. Ἄνωθεν τῆς ὅλης παραστάσεως, ἥτις καὶ αὐτὴ εἶναι τοῦ α΄ τύπου, καὶ πέραν τοῦ παριστανομένου ναοῦ, ὑπάρχει προτομὴ τοῦ Μωϋσέως, ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ὁποίου ἐκπέμπεται τὸ σχετικὸν χωρίον τοῦ Λευϊτικοῦ «πᾶν ἄρσεν. . . » [84]). Ἐφ' ὅσον δὲ ὁ λόγος περὶ τῶν ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει συναντωμένων παραστάσεων τῆς Ὑπαπαντῆς, ἀναφέρομεν καὶ μικροτέχνημά τι τῆς Μονῆς τοῦ Βατοπεδίου, ἀνῆκον εἰς τὸν ΙΔ΄ αἰῶνα καὶ ἀπεικονίζον ἔν τινι συνδυασμῷ 12 δεσποτικῶν ἑορτῶν καὶ τὸ ἐπεισόδιον τῆς Ὑπαπαντῆς. Ἡ παράστασις αὕτη ἀνήκει εἰς τὸν α΄ ἐπίσης τύπον [85]).

Ἐπίσης περὶ τῶν παραστάσεων τῶν ναῶν τῆς Καππαδοκίας προκει-

---

84) Gabriel Millet, Monuments de l' Athos, τόμ. 1, Les Peintures, Paris 1926, σελ. 119.

85) Louis Brehier, La sculpture et les arts mineurs Byzantins, Paris, 1936, φυλ. 20, σελ. 68-69.

μένου, κυμαινομένων καὶ τούτων ἀπὸ τοῦ Θ′ μέχρι τοῦ ΙΕ′ αἰῶνος, ὁ Καθηγητὴς Guillaume de Jerphanion, Ἰησουΐτης, ἐν τῷ μνημειώδει αὐτοῦ ἔργῳ Les Églises Rupestres des Cappadoce [86]) παρέχει πλήρη σειρὰν τῶν διασωθεισῶν παραστάσεων. Οὕτω αἱ παραστάσεις τῆς Doghali Kilisse (Θ′ αἰῶνος, σήμερον ἡμικατεστραμμένη), τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγ. Εὐσταθίου (ΙΑ′ αἰῶνος), τοῦ ναοῦ τῶν Ἁγ. Ἀποστόλων εἰς τὰ πέριξ τοῦ Συνασσοῦ, τοῦ ναοῦ El-Nazar καὶ πλεῖσται ἄλλαι εἶναι ἐκφραστικὰ δημιουργήματα τῆς τέχνης τῆς περιόδου ταύτης ἐν τῇ ὡς ἄνω Μικρασιατικῇ περιοχῇ. Πᾶσαι αἱ διασωθεῖσαι μέχρι τῆς σήμερον παραστάσεις ἀκολουθοῦσιν, εἶναι ἀληθές, τὸν γνωστὸν Βυζαντινὸν τύπον ἐν τῇ συνθέσει τῶν προσώπων, οὐχὶ ὅμως ὑπὸ τὴν αὐστηρὰν μορφὴν καὶ τὰ στενὰ ὅρια αὐτοῦ, ἀλλὰ παραλλάσσουσαι ἐν πολλοῖς τὰς λεπτομερείας τοῦ ἐπεισοδίου, μέχρις ἐμφανῶν καὶ ἀστηρίκτων δυστυχῶς νεωτερισμῶν πολλάκις. Ἐκφραστικόν, λ. χ., παράδειγμα τῆς ἐπελθούσης ἀλλοιώσεως τοῦ κλασσικοῦ τύπου τῶν παραστάσεων τῆς Ὑπαπαντῆς ἐν τῇ περιοχῇ ταύτῃ εἶναι αὐτὴ αὕτη ἡ τοιχογραφία τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγ. Εὐσταθίου, ἣν καὶ λεπτομερέστερον ἀναλύοντες εὑρίσκομεν παρουσιάζουσαν τὰ ἑξῆς νέα στοιχεῖα: α′) τὸ Θ. Βρέφος ἵσταται μετέωρον μεταξὺ μητρὸς καὶ ἱερέως, διὸ καὶ ἡ παράστασις τοποθετητέα μεταξὺ τῶν μνημείων τοῦ τρίτου τύπου, β′) ἀντὶ τοῦ Συμεὼν ὑπάρχει ὁ ΖΑΧΑΡΗΑΣ (sic), ὅστις καὶ ὑποδέχεται τὸ Θ. Βρέφος, γ′) ὁ Ζαχαρίας ἀντὶ φωτοστεφάνου ἢ ἱερατικῆς ἢ ἀρχιερατικῆς κιδάρεως, φέρει σκοῦφον κωνοειδῆ, προσδίδοντα εἰς αὐτὸν παράξενον μορφήν, δ′) ἡ Μαρία τείνει πρὸς τὸ Θ. Βρέφος τὴν δεξιὰν μόνον χεῖρα, εἰς δὲ τὴν ἀριστερὰν κρατεῖ ἀντικείμενόν τι δυσδιάκριτον (ἴσως τὰ προσφερόμενα πτηνά, ἐφ' ὅσον ἐκ τῆς παραστάσεως λείπει ὁ Ἰωσήφ, ὅστις καὶ συνήθως κρατεῖ ταῦτα), ε′) ἄνωθεν τῆς μικρᾶς τραπέζης τῆς χρησιμευούσης ὡς θυσιαστήριον ὑπάρχει ἡ λέξις ΣΚΗΝΗ, ἥτις οὐδόλως ἔχει τὴν θέσιν της, καὶ στ′) εἰς τὰς ἐν τῷ βάθει τῆς παραστάσεως ὑπαρχούσας οἰκοδομάς, αἵτινες μαρτυροῦσιν ἀρχιτεκτονικὴν λίαν ἐξειλιγμένην, ὑπάρχουν αἱ λέξεις Ο ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΖΑΧΑΡΗΑΣ (sic), αἵτινες καὶ αὐταὶ ἐπίσης δὲν ἔχουσι τὸν τόπον των.

Παρομοίας παραδοξότητας ἔχουσι πᾶσαι σχεδὸν αἱ παραστάσεις τῶν ναῶν τῆς Καππαδοκίας, αἵτινες ὅμως παρὰ τὰς τοιαύτας αὐτῶν ποικιλίας οὐδόλως ἀπομακρύνονται ἐκ τῆς Βυζαντινῆς τεχνοτροπίας, ἥτις ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον δεσπόζει αὐτῶν, αἱ δὲ παραλλαγαὶ αὗται ἐξηγητέαι ἀντιστρόφως, οὐχὶ δηλ. ὑπὸ τὸ πνεῦμα ὅτι τὸ αὐθύπαρκτον ἐνταῦθα ἀνατολικὸν τεχνο-

---

86) Guillaume de Jerphanion, Une nouvelle province de l'art Byzantin, Les Églises Rupestres de Cappadoce, Texte et Peintures (ἀνὰ 3 τόμοι), Paris, 1925. Ἴδε παραλλήλως καὶ Hans Rott, Kleinasiatische Dankmäller aus Pisidien, Pamphylien, Kappadokien und Lykien, Leipzig, 1908.

τροπικὸν πνεῦμα ὑπέστη πως σὺν τῷ χρόνῳ τὴν βυζαντινὴν ἐπίδρασιν, ἀλλ' ὅτι αὐτὴ ἡ καθαρὰ βυζαντινὴ τέχνη ἠλλοιώθη πως ἐκ τοῦ ἰδιάζοντος ἐν τῇ περιοχῇ ταύτῃ τρόπου ἀποδόσεως προσώπων καὶ πραγμάτων. Πάντως ὀρθῶς παρετήρησεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ ὡς ἄνω de Jarphanion, λέγων ὅτι «ἡ διήγησις τοῦ Λουκᾶ ἐν ταῖς παραστάσεσι τῆς Μ. 'Ασίας ἀπεδόθη μὲν ἀρκούντως ἐ λ ε υ θ έ ρ ω ς» 87), πλὴν διὰ μέσου ὅλων διήκει τύπος καθαρῶς βυζαντινός.

'Επίσης μεταξὺ τῶν παραστάσεων τῆς Μ. 'Ασίας τοποθετητέα καὶ ἡ ἐν τῷ πύργῳ τοῦ ναοῦ *τῆς 'Αγίας Σοφίας, ἐν Τραπεζοῦντι,* ἀπαντῶσα τοιχογραφία τῆς Ὑπαπαντῆς, ἣν παρέχει ἡμῖν ὁ μακαρ. πρ. 'Αθηνῶν κ. Χρύσανθος (ὡς Τραπεζοῦντος), ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ «ἡ ἐκκλησία Τραπεζοῦντος» 88). Ἡ παράστασις ἀνήκει εἰς τὸν ΙΕ' αἰῶνα, ἀπεικονίζει δὲ ἔμπροσθεν ἑνὸς κουβουκλίου, κατὰ τὸν κοινὸν τύπον, τὰ 5 τῆς Εὐαγγελικῆς διηγήσεως πρόσωπα, μετὰ ταύτης τῆς διαφορᾶς ὅτι τὸ Θ. Βρέφος εὑρισκόμενον εἰς τὰς χεῖρας τοῦ πρεσβύτου Συμεὼν (β' τύπου), ἔχει ἐστραμμένα τὰ νῶτα πρὸς τοῦτον, τείνει δὲ ἀντιθέτως χαριέντως τὰς χεῖρας πρὸς τὴν Μαρίαν, ἥτις καὶ ἐλαφρῶς κλίνει πρὸς αὐτὸ προτείνουσα ἀμφοτέρας τὰ χεῖρας. Ἡ τοιαύτη στάσις τοῦ Βρέφους ἀπεικονίζει ἴσως τὴν στιγμήν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Συμεὼν εὐλογήσας τὸ Βρέφος ἀποδίδει αὐτὸ καὶ πάλιν εἰς τὴν Μητέρα αὐτοῦ.

'Εν τῷ αὐτῷ χρονικῷ πλαισίῳ τῶν 4 τούτων αἰώνων, ἀπὸ τοῦ ΙΒ' μέχρι τοῦ ΙΕ' καὶ ΙΣΤ' αἰῶνος, μεγάλη ὡσαύτως ποικιλία παραστάσεων ἀπαντᾷ καὶ ἐν τῇ Δύσει, μὲ μίαν καταφανῆ ἐνταῦθα προσπάθειαν ὅπως ἐκτὸς τῶν 5 τῆς εὐαγγελικῆς διηγήσεως προσώπων προστεθοῦν καὶ περισσότερα, λιτανεύοντα ταῦτα καὶ δὴ μετὰ κηρίων κατὰ τὸ ἐπικρατῆσαν ἐν τῇ Δυτικῇ 'Εκκλησίᾳ ἔθιμον τοῦ κηροκρατεῖν. Μεταξὺ τῶν καθαρῶς Βυζαντινῶν παραστάσεων τῆς περιόδου ταύτης ἐν τῇ Δύσει, ἀναφέρομεν κυρίως τὰς ἀπαντώσας εἰς τοὺς 2 ἐν Παλέρμῳ ναούς, τὸν τῆς Θεοτόκου τοῦ Ναυάρχου ἢ Martorana σήμερον λεγόμενον (ΙΒ' αἰὼν) καὶ τὸν τοῦ 'Αγ. Πέτρου ὡς Chapelle Palatine γνωριζόμενον σήμερον (ΙΒ' αἰών), ὡς ἐπίσης καὶ ἑτέραν ἐν τῷ ναῷ τοῦ 'Αγ. Βλασίου, παρὰ τὸ Βριντίζιον σωζομένην. 89)

'Επίσης εἰς τὴν περίοδον ταύτην ἀνήκει καὶ ἱκανὸς ἀριθμὸς παραστάσεών τινων γλυπτικῆς τέχνης, παραστάσεων, αἱ ὁποῖαι καὶ κυρίως εἰσάγουν

87) Guillaume de Jerphanion, Les Églises Rupestres de Cappadoce, Texte, Τόμ 1 σελ. 80.

88) Μητρ. Τραπεζοῦντος Χρυσάνθου, Ἡ 'Εκκλησία Τραπεζοῦντος, ἐν 'Αθήναις, 1936, σελ. 435, ἔνθα καὶ ἡ παράστασις ἐν εἰκόνι ἐκτὸς κειμένου.

89) Charles Diehl, Manuel d'art Byzantin, τομ. 2, σελ. 550—557 καὶ σελ.582.

τὴν προαναφερθεῖσαν πολλότητα τῶν προσώπων. Οὕτω, εἰς τὴν πρόσοψιν τοῦ Καθεδρικοῦ ναοῦ τοῦ Borgo san Donnino, ἄνωθεν ἑνὸς ἀγάλματος τοῦ Δαυΐδ, ὑπάρχει παράστασις τῆς Ὑπαπαντῆς, ἐν ᾗ ὅμιλός τις προσκυνητῶν, ὁδηγεῖται ὑπὸ ἑνὸς ἀγγέλου εἰς τὸν ναὸν μετὰ τῆς Μαρίας καὶ τοῦ Θ. Βρέφους. Ἐπίσης εἰς τὸν ἄμβωνα τοῦ Ἁγ. Βαρθολομαίου τῆς Pistoïa, ὅστις εἶναι ἔργον τοῦ Νικολ. Pisano, μεταξὺ 6 παραστάσεων ἐκ τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου, ὑπάρχει καὶ ἡ τῆς Ὑπαπαντῆς, ἥτις παρουσιάζει πλεῖστα πρόσωπα συνωθούμενα πέριξ τῆς Μαρίας καὶ τοῦ Συμεών. Τῆς αὐτῆς πλοκῆς εἶναι καὶ ἡ παράστασις τοῦ ἄμβωνος τοῦ καθεδρικοῦ ναοῦ τῆς Sienne, ἔνθα ὑπάρχουν ἔτι περισσότερα πρόσωπα. [90]

Ἔκτοτε βεβαίως αἱ παραστάσεις τῆς Ὑπαπαντῆς αὐξάνουν, μάλιστα δὲ ἀφ' ὅτου μεγάλοι καλλιτέχναι τῆς Δύσεως ἤρχισαν νὰ δίδουν πίνακας μὲ θέμα τὴν Ὑπαπαντήν. Οἱ πίνακες τοῦ Giotto (1266-1336), τοῦ Stephan Lochner (περὶ τὸ 1440), τοῦ Tintoret (1512-1594), τοῦ Greco εἶναι ἐπιτυχέστατοι, διανοίγουν δὲ ἔκτοτε εὐρεῖαν τὴν ὁδὸν εἰς πλείστας ἄλλας συνθέσεις πρωτοτύπους καὶ κατ' ἀντιγραφήν.

Τοιαύτη λοιπὸν ἡ προέλευσις, ἡ ἱστορικὴ καὶ ἡ λοιπὴ ἐξέλιξις τῆς ἑορτῆς τῆς Ὑπαπαντῆς, μιᾶς ἐκ τῶν ποιητικωτέρων καὶ συμπαθεστέρων ἑορτῶν τοῦ Χριστιανικοῦ ἑορτολογίου. Ἔχουσα Γραφικὴν τὴν προέλευσιν, εἰσαχθεῖσα, ὡς εἴδομεν, ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ὡς ἰδιαιτέρα ἑορτή, περὶ τὰ τέλη τοῦ Δ' αἰῶνος, καὶ ἐντεῦθεν καὶ εἰς τὴν Δύσιν μετενεχθεῖσα, ἐν δὲ τῷ Βυζαντινῷ κράτει διὰ διατάγματος τοῦ Ἰουστινιανοῦ γενικευθεῖσα, ἡ δημοφιλὴς αὕτη ἑορτὴ ἐνέπνευσε τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς ὑμνογράφους, οἵτινες παρήγαγον ὕμνους ἀπὸ τοὺς ὡραιοτέρους τῆς ὑμνογραφίας τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ἔδωσε θέμα εἰς τοὺς Πατέρας καὶ Ἐκκλησιαστικοὺς ῥήτορας οἱ ὁποῖοι συνέταξαν καλλιεπεῖς καὶ ἐνθουσιώδεις Ἐκκλησιαστικοὺς λόγους, καὶ ἀπετέλεσε στοιχεῖον ἐμπνεύσεως διὰ τοὺς καλλιτέχνας, οἱ ὁποῖοι ἐδημιούργησαν ἀπαραμίλλους συνθέσεις, ὧν τὰς σπουδαιοτέρας ἀνελύσαμεν ἐν τοῖς ἀνωτέρω.

Διαιωνίζουσα δὲ ἓν ἐπεισόδιον τῆς παιδικῆς ἡλικίας τοῦ Κυρίου καὶ συμπίπτουσα τὴν τεσσαρακοστὴν ἀπὸ τῆς γεννήσεως Αὐτοῦ ἡμέραν, δικαίως θεωρεῖται ὡς κατακλείουσα τὸν κύκλον τῶν ἑορτῶν, αἱ ὁποῖαι ἄρχονται ἀπὸ τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων.

ΔΙΑΚ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

---

[90]) André Michel, Histoire de l'art. τόμ. 1 2/, 703, τόμ. 2 2/, 571 καὶ 582.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ

ΜΗΝΟΣ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

Πατριαρχικὴ Χοροστασία.

Τῇ 21ῃ τοῦ μηνός, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ πανηγυρίζοντι κεντρικῷ ἱερῷ Ναῷ τῆς Κοινότητος Σταυροδρομίου, μεταβᾶσα μεθ' ὅλης τῆς Πατριαρχικῆς Αὐτῆς ἀκολουθίας. Τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησεν ἀπὸ τοῦ ἱ. Ἄμβωνος ὁ πανοσιολ. Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἀρχιμ. κ. Μάξιμος Χρηστόπουλος. Ἐν τῇ θείᾳ λειτουργίᾳ παρῆσαν Ὀφφικιάλοι τῆς Ἐκκλησίας, ἡ Κεντρικὴ Ἐφορεία ἐν σώματι, αἱ Ἐπιτροπαὶ τῶν ἱ. Ναῶν τῆς Κοινότητος, αἱ Ἐφορεῖαι τῶν Σχολῶν αὐτῆς, καὶ πλῆθος πολὺ εὐσεβοῦς ἐκκλησιάσματος, προσελθόντος ἵνα λάβῃ τὴν σεπτὴν Πατριαρχικὴν εὐλογίαν.

Τὴν θείαν λειτουργίαν ἐπηκολούθησε δεξίωσις ἐν τῇ Αἰθούσῃ τοῦ ἱ. Ναοῦ, καθ' ἣν ἀπὸ μέρους τῆς Κοινότητος προσεφώνησε τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὁ Ἀρχιερατικῶς Προϊσταμενεύων τῆς Κοινότητος σεβ. Μητροπολίτης Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντῖνος ὡς ἑξῆς:

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ἡ πρώτη τῶν Κοινοτήτων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Σου ἀλλὰ καὶ πρώτη τοῦ ἱεροῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Σου πανηγυρίζει σήμερον διττὴν πανήγυριν, ὅτι ἀξιοῦται τῶν σεπτῶν Σου εὐλογιῶν καὶ ὅτι ἱκανοποιεῖται ἡ νοσταλγία της: ἥτις τὴν ἐπίεζεν ἐπὶ τετραετίαν ἤδη, καθ' ἣν διὰ λόγους οὓς καλῶς αὕτη ἠννόει ἐστερεῖτο τῆς ἠθικῆς κρατύνσεως, τὴν ὁποίαν ἀφθόνως δωρεῖται, Πάτερ καὶ Δέσποτα, ὅπου περ ἂν ᾖ ἡ σεβασμία Προσωπικότης Σου καὶ ἡ πατρικότης μεθ' ἧς θεραπεύεις πάντα τὰ τέκνα Σου.

Ἐξ ὀνόματος τοῦ Σταυροδρομίου, τῆς προεδρείας τοῦ ὁποίου εὐδοκίᾳ καὶ ἐντολῇ Σῇ ἠξίωμαι, Σὲ προσαγορεύω, Πάτερ καὶ Δέσποτα, εὐλαβῆ τὴν πρόσρησιν τοῦ Καλῶς ἦλθες ἐν μέσῳ αὐτοῦ καὶ ὁλόθερμον Σοὶ ὑποβάλλω τὸν σεβασμόν του πρὸς τὸν θεοστήρικτον Θρόνον Σου, τὴν πίστιν του ἐπὶ τὴν κοινήν μας Μητέρα, τὴν Ἐκκλησίαν, τῆς ὁποίας, Θεοῦ προστάγματι, Ἡγούμενος χρήσιμος ἠγέρθης ἐν καιρῷ χαλεπῷ, τὴν ἀγάπην του πρὸς τὸ σεπτὸν πρόσωπόν Σου, τὸ ἐμπνέον ψυχὴν ἐνεργοῦσαν καὶ ἐμφυσοῦν πνεῦμα ζωτικόν.

Παλαίουσα, Δέσποτα, ἡ μεγαλώνυμος καὶ παλαίφατος αὕτη Κοινότης τὴν εὐγενῆ ἀλλὰ καὶ δυσχείμερον πάλην τῆς ἐν εὐσεβείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου προκοπῆς τῶν τέκνων της, ἐν μέσῳ τῶν ὑλιστικῶν δογμάτων, τὰ ὁποῖα ὡς παγίδες καὶ τρίβολοι ἀνακύπτουν ἑκάστοτε ἀπὸ τῆς ἡμιμαθείας ἢ τῆς ἀρνήσεως, τὴν ἀτέρμονα πάλην πρὸς ἀμείωτον συντήρησιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν της ἱδρυμάτων, ἀφ' ὧν γενεαὶ πιστῶν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας τέκνων, χρηστῶν τῆς κοινωνίας μελῶν, ἐγαλουχήθησαν τῷ ἀδόλῳ μάννα τῆς εὐσεβοφροσύνης

καὶ τῆς κοινωνικῆς εὐπρεπείας, ἔστρεψε πάντοτε υἱϊκὴν καὶ εὐπειθῆ τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀναφορὰν πρὸς τὴν Μητέρα της καὶ πρὸς Σὲ τὸν ἁγιάζοντα τὴν πρωτοκαθεδρίαν αὐτῆς, καὶ διὰ τῶν εὐλογιῶν Ἐκείνης καὶ τῶν Σῶν θεοδέκτων εὐχῶν, Δέσποτα, συνεκράτησεν ἀκέραιον τὸ τάλαντον ὅπερ παρὰ τῶν προαποιχομένων παρέλαβε καὶ ἄσπιλον τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν παρακαταθήκην τὴν ὁποίαν Ἐκκλησία καὶ ὁμογένεια τῇ ἐνεπιστεύσατο.

Καὶ κατὰ τὴν εὔσημον ταύτην στιγμὴν τόσον αἱ ἀξιότιμοι Ἐπιτροπαὶ τῶν ἱερῶν της Ναῶν καὶ τῆς καλλιπρεποῦς νεκροπόλεώς της, αἱ ἀξιότιμοι Ἐφορεῖαι τῶν Ἐκπαιδευτικῶν της Ἱδρυμάτων καὶ αἱ Κοσμητεῖαι τῆς κοινωνικῆς της προνοίας, ὅσον καὶ τὸ προσωπικὸν αὐτῆς, διοικητικὸν καὶ ἐκπαιδευτικόν, ἐπὶ πᾶσι δὲ καὶ τὸ σεβάσμιόν της Ἱερατεῖον ἐν ἁμίλλῃ εὐγενεῖ καὶ φιλοτίμῳ ὑπὸ τὴν πεπνυμένην ἐποπτείαν τῆς ἐντίμου Κ. Ἐφορείας διακηρύττουσιν ὅτι καὶ μελλοντικῶς θὰ ἐκδαπανηθῶσιν ὅλως ὑπὲρ τῆς ἐν παντὶ προκοπῆς τῆς Κοινότητος ταύτης, ἥτις ἀποτελεῖ τὴν καρδίαν τῆς ὁμογενείας, ἀλλὰ καὶ τὸν στιλβαδάμαντα τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Σου θεοτεύκτου στέμματος.

Ταύτην τὴν ὁμολογίαν προσάγον Σοι, Δέσποτα, τὸ Σταυροδρόμιον ὡς εὐλαβὲς ἀντίδωρον τῆς πρὸς αὐτὸ πατρικῆς Σου διαθέσεως καὶ ἀγάπης, εὔχεταί Σοι ἵνα ζήσῃς ἐπὶ μήκιστον, κοσμῶν καὶ προάγων τὸν πανέντιμον Θρόνον, ἐφ' οὗ βούλησις Κυρίου ὕψωσέ Σε.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπαντῶσα προσεῖπε:

Ἱερώτατε ἐν Χριστῷ Ἀδελφέ, ἐντιμότατοι κύριοι Κεντρικοὶ Ἔφοροι, εὐσεβῆ τέκνα.

Μετὰ πολλῆς καὶ ἱερᾶς συγκινήσεως ἐνωτισάμεθα ὅσα ἡ ὑμετέρα ἀγαπητὴ Ἱερότης, ἐξ ὀνόματος καὶ τῆς ἐντίμου Κεντρικῆς Ἐφορείας, τῶν ἐπὶ μέρους Ἐπιτροπῶν, τοῦ εὐλαβοῦς κλήρου, τοῦ προσωπικοῦ τῶν λοιπῶν Κοινοτικῶν Συγκροτημάτων καὶ τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος τῆς μεγαλωνύμου Κοινότητος Σταυροδρομίου προσαγορεύουσα, ἀπηύθυνεν ἡμῖν.

Εὐχαριστοῦμεν ἀπὸ καρδίας διὰ τὰς πολλαπλᾶς ἐκδηλώσεις τῆς Κοινότητος, αἵτινες ὄντως εἶναι ἀπόρροια ἀκραιφνῶν αἰσθημάτων ἀγάπης, τιμῆς καὶ σεβασμοῦ.

Μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ ὅλως ἰδιαιτέρου ἐνδιαφέροντος παρακολουθοῦμεν τὰς σημειωθείσας καὶ συντελουμένας προόδους εἰς ὅλας τὰς ἐκφάνσεις τῆς ζωῆς τῆς εὐσεβοῦς ταύτης Κοινότητος. Εἶναι, λοιπόν, ἐξαιρετικὴ ἡ χαρὰ ἡμῶν σήμερον, διότι παρέχεται ἡμῖν ἡ ὡραία εὐκαιρία νὰ εὐλογήσωμεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰ ἔργα τῶν χειρῶν ὑμῶν.

Καλεῖσθε συνεχισταὶ τοῦ ἔργου τῶν πατέρων ἡμῶν. Τηρήσατε ἀσινῆ καὶ ἀλώβητον τὴν κληροδοτηθεῖσαν ὑπ' αὐτῶν τιμίαν παρακαταθήκην.

Συγκεντρωμένοι περὶ τὸ πρόσωπον τοῦ πεπειραμένου Ἀρχιερατικῶς Προϊσταμενεύοντος ἁγίου Εἰρηνουπόλεως, ἔχετε ὑπ' ὄψει πάντοτε καὶ μόνον τὸ συμφέρον τῆς Κοινότητος.

Ἀνώτεροι ἐν πᾶσι καὶ πάντοτε.

Ζηλωταί, πειθαρχικοί, ἡνωμένοι.

Τὸ ἔργον σας εἶνε ὁμολογουμένως δυσχερές. Πολλάκις θὰ προσκόψωσιν πρὸς λίθους οἱ πόδες σας. Δὲν πρέπει ὅμως αἱ δυσχέρειαι νὰ νεκρώσωσι τὸν ζῆλόν σας, νὰ μαράνωσι τὸν ἐνθουσιασμόν σας. Πρέπει ἀντιθέτως νὰ πολλαπλασιάσωσι τὴν δυναμικότητά σας.

Μὴ λησμονεῖτε ὅτι εἰς τὴν προσπάθειάν σας δὲν εἶσθε μόνοι.

Σᾶς προστατεύει ἡ ἱερότης τοῦ ἔργου σας, αἱ εὐχαὶ καὶ ἡ εὐλογία τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἀγρύπνως σᾶς παρακολουθεῖ.

Ἡ χάρις καὶ ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ εἴη ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ ἔργα ὑμῶν.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης κατά τε τὴν ἄφιξιν καὶ κατὰ τὴν ἀναχώρησιν Αὐτῆς ἔτυχεν ἐκδηλώσεων βαθυτάτου σεβασμοῦ.

Ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου.

Ἡ 30ὴ τοῦ μηνός, καθ' ἣν γεραίρεται ἡ μνήμη τοῦ ἁγίου ἐνδόξου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, θεμελιωτοῦ τῆς Ἁγιωτάτης Πρωτοθρόνου ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἑωρτάσθη ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τελεσθείσης ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ τῆς θείας λειτουργίας, προεξάρχοντος τοῦ Α' τῇ τάξει σεβ. Μητροπολίτου Χαλκηδόνος κ. Μαξίμου καὶ συλλειτουργούντων τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Πριγκηποννήσων κ. Θωμᾶ, Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντίνου, Λαοδικείας κ. Δωροθέου καὶ Προικοννήσου κ. Φιλοθέου. Τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησεν ὁ πανοσιολ. Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἀρχιμ. κ. Μάξιμος Χρηστόπουλος. Παρέστησαν κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν ὁ ἐντιμ. Γενικὸς Πρόξενος της Ἑλλάδος ἐνταῦθα κ. Σπ. Καπετανίδης μετὰ τῆς εὐγενεστάτης συζύγου αὐτοῦ, οἱ ὀφφικιάλοι τῆς Ἐκκλησίας καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν καθηγητῶν, ἰατρῶν, καὶ λοιπῶν ἐγκρίτων ἐνταῦθα ὁμογενῶν. Μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν ἀνῆλθον πάντες εἰς τὸ Ἰδιαίτερον Γραφεῖον τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ ὑπέβαλον Αὐτῇ τὰ συγχαρητήρια καὶ τὰ σέβη αὐτῶν.

Πατριαρχικὸς Ναός.

Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ τῇ 21ῃ, ἑορτῇ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, ἐχοροστάτησεν ὁ σεβ. Μητροπολίτης Χριστουπόλεως κ. Μελέτιος. Κατὰ τὰς λοιπὰς ἐν τῷ μηνὶ Κυριακὰς (5, 12, 19, 26), ὡς καὶ τῇ 13ῃ, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἐν αὐτῷ ἐχοροστάτησεν ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Μάξιμος.

Δοξολογία καὶ Μνημόσυνον ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Ἁγίας Τριάδος Σταυροδρομίου.

Πρωτοβουλίᾳ τοῦ ἐντ. Γενικοῦ Προξενείου τῆς Ἑλλάδος, ἐν τῷ ἱ. Ναῷ τῆς Ἁγίας Τριάδος Σταυροδρομίου, προεξάρχοντος τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντίνου, τῇ συμμετοχῇ δὲ τοῦ ἱ. Κλήρου τῆς Κοινότητος Σταυροδρομίου, παρόντων τοῦ ἐξοχ. Πρεσβευτοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἀγκύρᾳ κ. Ρ. Ραφαήλ, τοῦ ἐντιμ. Γενικοῦ Προξένου κ. Σπ. Καπετανίδου καὶ τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ τοῦ ἐνταῦθα Γεν. Προξενείου τῆς Ἑλλάδος καὶ ἄλλων πολλῶν ἐπισήμων, ἐψάλη τῇ μὲν 11ῃ τοῦ μηνὸς εὐχαριστήριος Δοξολογία ἐπὶ τῇ ἀπελευθερώσει τῆς Ἑλλάδος, τῇ δὲ 15ῃ Μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἀπὸ τῆς 28ης Ὀκτωβρίου τοῦ 1940 ἔτους ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος πεσόντων Ἑλλήνων πολιτῶν. Κατὰ τὰς τελετὰς ταύτας τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἀντεπροσώπευσεν ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Μάξιμος.

Διορισμοί.

Κατόπιν γράμματος τῆς ἐντίμου Κεντρικῆς Ἐφορείας τῆς Κοινότητος Σταυροδρομίου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης διώρισε παρὰ τῇ Κοινότητι ταύτῃ ὡς ἱερέα τὸν πανοσιολ. ἀρχιμ. κ. Κωνσταντῖνον Πλακωτάρην, ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῆς Ἱ. Θ. Σχολῆς Χάλκης, τέως ἐφημέριον ἐν Ταταούλοις, ὡς δεύτερον δὲ διάκονον τοῦ ἱ. Ναοῦ τῶν Εἰσοδίων τὸν τέως ἐν τῇ ἱ. Μητροπόλει Πριγκηποννήσων

καθήκοντα διακόνου καὶ ἱεροκήρυκος πληροῦντα ἱερολογ. κ. Γεώργιον Ὀρφαδην, ὡσαύτως ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῆς Ἱ. Θεολ. Σχολῆς.

Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια.

Τῇ 26ῃ τοῦ μ., ἐπὶ τῷ Κουρμπὰν Βαϊραμίῳ, ἡ Α. Θ. Παναγιότης διεβίβασε συγχαρητηρίους προσρήσεις τῷ ἐξοχωτάτῳ Νομάρχῃ καὶ Δημάρχῳ τῆς Πόλεως κ. Λουτφῆ Κιρδὰρ καὶ τῷ Διευθυντῇ τῆς Ἀστυνομίας τῆς Πόλεως κ. Α. Δεμὶρ διὰ τοῦ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου, μεταβάντος ἐν συνοδείᾳ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τ. Γραφείου κ. Εὐθ. Μαυρίδου.

Ἐπισκέψεις.

Κατὰ τὸν μῆνα Νοέμβριον προσῆλθον εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ γενόμενοι δεκτοὶ παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ὑπέβαλον Αὐτῇ τὰ ἑαυτῶν σέβη:

— Τῇ 14ῃ ὁ ἐξοχώτατος Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἀγκύρᾳ κ. Ρ. Ραφαήλ, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐντιμ. κ. Σπ. Καπετανίδου, Γενικοῦ Προξένου τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Πόλει, καὶ

— Τῇ 19ῃ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ ἐνταῦθα Συνδέσμου Ἑλλήνων Πολιτῶν.

ΜΗΝΟΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Πατριαρχικὴ Χοροστασία.

Ἀφ' ἑσπέρας τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Νικολάου (5 τοῦ μ.) ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ ἑορτάζοντι ἱερῷ Ναῷ τοῦ ἁγίου Νικολάου Γαλατᾶ, μεταβᾶσα μεθ' ὅλης τῆς ἀκολουθίας Αὐτῆς. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐγένετο δεκτὴ καὶ προεπέμφθη μετ' ἐκδηλώσεων σεβασμοῦ καὶ εὐλαβείας ἀπὸ μέρους τῆς ἐντίμου Ἐπιτροπῆς τοῦ ἱ. Ναοῦ καὶ τοῦ συρρεύσαντος εὐσεβοῦς λαοῦ.

Ἡ Λειτουργία τῶν Χριστουγέννων.

Μὴ τελεσθείσης ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ τῆς νενομισμένης ἐπὶ τῇ Ἑορτῇ τῆς κατὰ σάρκα Γεννήσεως τοῦ Κυρίου Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Λειτουργίας, ἡ Α. Θ. Παναγιότης παρέστη ἐν τῇ θείᾳ λειτουργίᾳ τῇ τελεσθείσῃ ἐν τῷ Ἰδιαιτέρῳ Πατριαρχικῷ Παρεκκλησίῳ τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, λειτουργοῦντος τοῦ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Μαξίμου μετὰ τοῦ πανοσιολ. Μ. Ἀρχιδιακόνου κ. Μελετίου. Μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν ἡ Α. Θ. Παναγιότης, περιβληθεῖσα ἐπιτραχήλιον καὶ ὠμοφόριον μετέλαβε τῶν ἀχράντων μυστηρίων, μετέδωκε δὲ ταῦτα καὶ τῷ παραστάντι κατὰ τὴν ἐν τῷ Παρεκκλησίῳ θείαν λειτουργίαν ἐντιμολογ. Μ. Λογοθέτῃ κ. Κυριακῷ Γκιώκᾳ.

Ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ, σεπτῇ Πατριαρχικῇ προτροπῇ, ἐλειτούργησαν οἱ σεβ. Μητροπολῖται Χριστουπόλεως κ. Μελέτιος, Προικονήσου κ. Φιλόθεος καὶ Χαλδίας κ. Κύριλλος. Τὴν ἐπὶ τῇ Ἑορτῇ Πατριαρχικὴν Ἀπόδειξιν ἀνέγνω ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ Ἄμβωνος ὁ πανοσιολ. Μ. Ἀρχιδιάκονος κ. Μελέτιος.

Πατριαρχικὸς Ναός.

Κατὰ τὸν μῆνα Δεκέμβριον ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ: τὴν Κυριακήν, 3ην τοῦ μ., ἐχοροστάτησεν ὁ πανιερ. Μητροπολίτης Κυδωνιῶν κ. Ἀγαθάγγελος κηρύξας καὶ τὸν θεῖον λόγον, τὴν Κυριακήν, 17ην, ἐλειτούργησεν ὁ σεβ. Μητροπολίτης Χριστουπόλεως κ. Μελέτιος, τὴν Κυριακὴν πρὸ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως, 24 τοῦ μ., ἐχοροστάτησεν ὁ σεβ. Μητροπολίτης Λαοδικείας κ. Δωρόθεος, κηρύξας καὶ τὸν θεῖον λόγον, τὰς δὲ Κυριακάς, 10ην καὶ 31 τοῦ μηνός, καθὼς καὶ τῇ 6ῃ, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ ἁγίου Νικολάου, τῇ 26ῃ καὶ τῇ 27ῃ, ἐν αὐτῷ ἐχοροστάτησεν ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Μάξιμος.

Πατριαρχικὸν Τρισάγιον.

Τῇ 6ῃ τοῦ μ. ἐν τέλει τῆς θείας λειτουργίας ἐν τῷ Ἰδιαιτέρῳ Πατριαρχικῷ Παρεκκλησίῳ τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνέγνω Τρισάγιον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου Προέδρου τῆς Κεντρικῆς Ἐφορείας Σταυροδρομίου Νικολάου Σγουρίδου.

Συγχαρητήρια—εὐχαί.

— Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Χριστουγέννων ἐπεσκέφθη τὰ Πατριαρχεῖα ἀντιπροσωπεία τοῦ ἐνταῦθα Ἀρμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ διεβίβασε συγχαρητηρίους ἐπὶ τῇ Ἑορτῇ προσρήσεις, γενομένη δεκτὴ παρὰ τῷ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλῳ κ. Μαξίμῳ.

— Κατὰ τὴν ψαλεῖσαν ἐπὶ τῇ ἐθνικῇ ἑορτῇ τῆς Γιουγκοσλαυΐας (1 τοῦ μ.) δοξολογίαν ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τοῦ ἐν Γαλατᾷ Ρωσσικοῦ Ἁγιορειτικοῦ Μετοχίου τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου, ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος παρέστη, διαβιβάσας τὰς συγχαρητηρίους Αὐτῆς εὐχάς, ὁ πανοσιολ. Μ. Ἀρχιδιάκονος κ. Μελέτιος μετὰ τοῦ Διευθύνοντος τὴν Διερμηνείαν κ. Ἀλ. Μελίδου.

Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία.

— Τῇ 29ῃ τοῦ μ. προσῆλθεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ ἐγένετο δεκτὸς παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ὁ ἐπὶ ποιμαντορικῇ περιοδείᾳ ἐπισκεφθεὶς τὴν ἡμετέραν Πόλιν σεβ. Ἀγγλικανὸς Ἐπίσκοπος Γιβραλτὰρ κ. Χάρολδ Μπάξτον, ἐν συνοδείᾳ τοῦ ἐνταῦθα Ἀγγλικανοῦ Πρωθιερέως αἰδεσ. κ. Charles Walsham Hutchinson.

—Κατὰ τὴν τελεσθεῖσαν ἐπὶ τῇ Ἑορτῇ τῶν Χριστουγέννων ἐν τῷ ἐνταῦθα Ἀγγλικανικῷ Ναῷ ὑπὸ τοῦ αἰδεσιμολ. Πρωθιερέως κ. Charles Walsham Hutchinson λειτουργίαν ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος· παρέστη ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Μάξιμος μετὰ τοῦ Διευθύνοντος τὴν Διερμηνείαν κ. Ἀλ. Μελίδου, διαβιβάσας τὰς εὐχὰς Αὐτῆς τῇ ἐνταῦθα εὐσεβεῖ Ἀγγλικανικῇ Παροικίᾳ.

Χειροτονία.

Ἐγκριθεῖσα συνοδικῶς, ἐγένετο ἡ χειροτονία τοῦ ἐξ Ἀντιγόνης ὁρμωμένου Ἰωσὴφ Λαγκαδάκη εἰς διάκονον μὲν τῇ Κυριακῇ πρὸ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως, εἰς πρεσβύτερον δὲ τὴν Κυριακήν, 31ην τοῦ μ., ὑπὸ τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Προύσης κ. Πολυκάρπου ἐν τῷ ἐν Ταταούλοις ἱερῷ Ναῷ τοῦ ἁγίου Δημητρίου. Ὁ χειροτονηθεὶς ἱερεὺς ἀνέλαβεν ἐφημεριακὰ καθήκοντα ἐν τῇ Κοινότητι Ταταούλων.

Θεῖον Κήρυγμα.

Κατὰ τὰς Κυριακὰς τῆς διαγενομένης Νηστείας τῶν Χριστουγέννων ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τὸν θεῖον λόγον ἐκήρυξαν οἱ λειτουργήσαντες ἢ χοροστατήσαντες ἐν αὐτοῖς σεβ. Ἀρχιερεῖς, οἱ τὸ δικαίωμα τοῦ κηρύττειν ἔχοντες ἐκ τῶν ἱερατικῶς Προϊσταμένων αὐτῶν καὶ οἱ τακτικοὶ αὐτῶν Ἱεροκήρυκες.

Ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ, παρεκτὸς τῶν ἀλλαχοῦ σημειωθέντων, ἐκήρυξαν: ὁ πανοσιολ. Μ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Καλλίνικος τὴν Κυριακήν, 10ην Δεκεμβρίου, ὁ πανοσιολογ. Δευτερεύων τῶν Πατριαρχικῶν Διακόνων κ. Ἰσίδωρος τὴν Κυριακήν, 17ην Δεκεμβρίου, καὶ ὁ πανοσιολ. Διάκονος τῆς Σειρᾶς κ. Αἰμιλιανὸς τὴν Κυριακὴν 26ην Νοεμβρίου.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Συνοδικαὶ Συνεδρίαι.

Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος συνῆλθεν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος εἰς τὰς τακτικὰς αὐτῆς συνεδρίας καὶ εἰς ἐκτάκτους συσκέψεις, ἀσχοληθεῖσα ἐπὶ διαφόρων ζητημάτων κανονικῆς φύσεως καὶ γενικωτέρου ἐκκλησιαστικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Ἔρανος ὑπὲρ τῶν Ἑλληνοπαίδων.

Ἐξ ἀφορμῆς τῶν ὑπὸ τῆς σεβαστῆς Κυβερνήσεως ἐνταῦθά τε καὶ ἀλλαχοῦ ὑπὲρ τῶν ἀπόρων Ἑλληνοπαίδων διενεργουμένου ἐράνου, ἐνεκρίθη συνοδικῶς ὅπως διὰ Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου προτραπῇ τὸ Πλήρωμα ἵνα προφρόνως καὶ γενναιοδώρως συμμετάσχῃ τοῦ διενεργουμένου ἐράνου, εἴτε προσκομίζον τὴν συνδρομὴν αὐτοῦ εἰς τὰ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὁρισθέντα τμήματα εἴτε παρέχον ταύτην εἰς τὰς περιερχομένας ἐπὶ τούτῳ Ἐπιτροπάς.

Ἡ Ἐγκύκλιος καταχωρίζεται ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος τεύχους.

Ἀπόφασις περὶ τῶν πανηγυρικῶν λειτουργιῶν.

Ἐξ ἀφορμῆς παρατηρουμένης ἐπ' ἐσχάτων τάσεως πρὸς τέλεσιν ἄνευ ἀποχρῶντος λόγου, ἐπὶ διαφόροις προφάσεσι, πανηγυρικῶν λειτουργιῶν τῇ συμμετοχῇ πλειόνων τοῦ ἑνὸς ἀρχιερέων, ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἵνα τοὐντεῦθεν ἀπαγορευθῶσιν αὐστηρῶς αἱ τοιαῦται λειτουργίαι, ἐξαιρέσεως ἐπιτρεπομένης μόνον εἰς ἐκτάκτους περιπτώσεις καὶ κατόπιν ἀδείας πάντοτε τῆς Α. Θ. Παναγιότητος διὰ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν καὶ τῶν οἰκείων Μητροπολιτῶν διὰ τὰς παρακειμένας Ἐπαρχίας.

Νομικὸν Συμβούλιον τῶν Πατρ)χείων.

Ἀποφάσει συνοδικῇ, ἡ προεδρεία τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου ἀνετέθη τῷ σεβ. Μητροπολίτῃ Πριγκηποννήσων κ. Θωμᾷ.

Μητροπολίτης Φιλαδελφείας.

Ἀσθενήσας παραμένει κλινήρης ὁ σεβ. Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Αἰμιλιανός. Τὴν Α. Σεβασμιότητα ἐπεσκέφθη καὶ διεβίβασε αὐτῇ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὰς εὐχὰς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ὁ πανοσιολ. Ἀρχιγραμματεὺς Ἀρχιμ. κ. Μάξιμος Χρηστόπουλος.

Χειροτονία.

Ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἡ εἰς πρεσβύτερον χειροτονία τοῦ Ἰωσὴφ Λαγκαδάκη, προοριζομένου διὰ τὴν θέσιν ἐφημερίου ἐν τῇ Κοινότητι Ταταούλων.

Ἑόρτιοι διακοπαί.

Τὴν 19ην Δεκεμβρίου ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος συνῆλθεν εἰς τὴν τελευταίαν αὐτῆς πρὸ τῶν Ἑορτῶν τοῦ Δωδεκαημέρου συνεδρίαν. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, κηρύττουσα τὴν λῆξιν τῶν ἐργασιῶν, ηὐχήθη ἐν προσφωνήσει τὰ εἰκότα τοῖς σεβ. Ἁγίοις Συνοδικοῖς, ἐξ ὀνόματος τῶν ὁποίων ηὐχαρίστησε καταλλήλως ἐν ἀντιφωνήσει ὁ Α΄. τῇ τάξει σεβ. Μητροπολίτης Χαλκηδόνος κ. Μάξιμος.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ

Οἰκουρῶν ἀπό τινος χρόνου, ἀπεβίωσε τῇ 14ῃ Νοεμβρίου 1944, ἐν ἡλικίᾳ ὀγδοήκοντα καὶ ὀκτὼ ἐτῶν, ὁ Πρόεδρος τῆς Κεντρικῆς Ἐφορείας Σταυροδρομίου ἀείμνηστος ***Νικόλαος Σγουρίδης.***

Ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία τοῦ ἀειμνήστου ἐψάλη τῇ ἐπαύριον, ἐν μέσῳ πυκνοῦ πλήθους, ἐν τῷ ἱ. Ναῷ τῶν Εἰσοδίων Σταυροδρομίου. Ταύτης, τελεσθείσης κοινοτικῇ δαπάνῃ, προέστησαν, σεπτῇ Πατριαρχικῇ ἐντολῇ, ὁ Ἀρχιερατικῶς Προϊσταμενεύων τῆς Κοινότητος σεβ. Μητροπολίτης Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντῖνος καὶ οἱ πανιερ. Μητροπολῖται Περγάμου κ. Ἀδαμάντιος καὶ Χαλδίας κ. Κύριλλος. Ἐπικήδειον ἐξεφώνησεν ὁ σεβ. Μητροπολίτης Εἰρηνουπόλεως. Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος παρέστη ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Μάξιμος. Παρέστησαν ἐπίσης οἱ σεβ. Μητροπολῖται Δέρκων κ. Ἰωακείμ, Προύσης κ. Πολύκαρπος, Σάρδεων κ. Γερμανὸς καὶ Προικονήσου κ. Φιλόθεος, ὁ Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἐντιμ. κ. Σπ. Καπετανίδης, Ὀφφικιάλοι τῆς Ἐκκλησίας, τὰ μέλη τῆς Κεντρικῆς Ἐφορείας Σταυροδρομίου, αἱ Ἐπιτροπαὶ τῶν ἱ. Ναῶν καὶ αἱ Ἐφορεῖαι τῶν Σχολῶν τῆς Κοινότητος, οἱ Καθηγηταὶ καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν ἀνωτέρων τάξεων τῶν Σχολῶν, ἀντιπροσωπεῖαι ἄλλων Κοινοτήτων καὶ Ἐφορειῶν, πλεῖστοι δὲ ὅσοι ἐκ τοῦ ἐπιστημονικοῦ καθόλου καὶ τοῦ ἐμπορικοῦ κόσμου τῆς κοινωνίας ἡμῶν.

Ἐκ πατρὸς Περάμιος ὁ ἀείμνηστος, γεννηθεὶς δὲ ἐνταῦθα τῷ 1856, ἐξεπαιδεύθη ἐν τῇ τότε Σχολῇ τῆς Παναγίας ἐν Πέραν, ἐν τῇ Ἐμπορικῇ Σχολῇ Χάλκης καὶ ἐν τῷ Πολιτικῷ Τμήματι τῆς Σχολῆς Γαλατασεράϊ. Μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν σπουδῶν αὐτοῦ προσελήφθη ὑπὸ τοῦ συγγενοῦς του καὶ τότε Γενικοῦ Διοικητοῦ Αἰγαίου Ἰω. Σάββα πασᾶ ὡς ἀκόλουθος ἐν τῇ Νομαρχίᾳ Ρόδου, εἶτα διωρίσθη ἀνώτερος Ὑπάλληλος διευθύνων τὴν Διερμηνείαν τῶν μουτεσαριφλικίων Χίου καὶ Μιτυλήνης, ἀργότερον δὲ τοῦ ἀειμν. Ἰω. Σάββα πασᾶ γενομένου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν μετετέθη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, ἐργασθεὶς ἀρχικῶς ἐν τῷ Τμήματι Ἐθιμοτυπίας. προαχθεὶς δὲ μέχρι Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῶν Προξενικῶν καὶ Ἐμπορικῶν ὑποθέσεων τοῦ Ὑπουργείου τούτου, ὁπόθεν καί, καταληφθεὶς ὑπὸ τοῦ ὁρίου ἡλικίας, ἐτέθη ὑπὸ σύνταξιν.

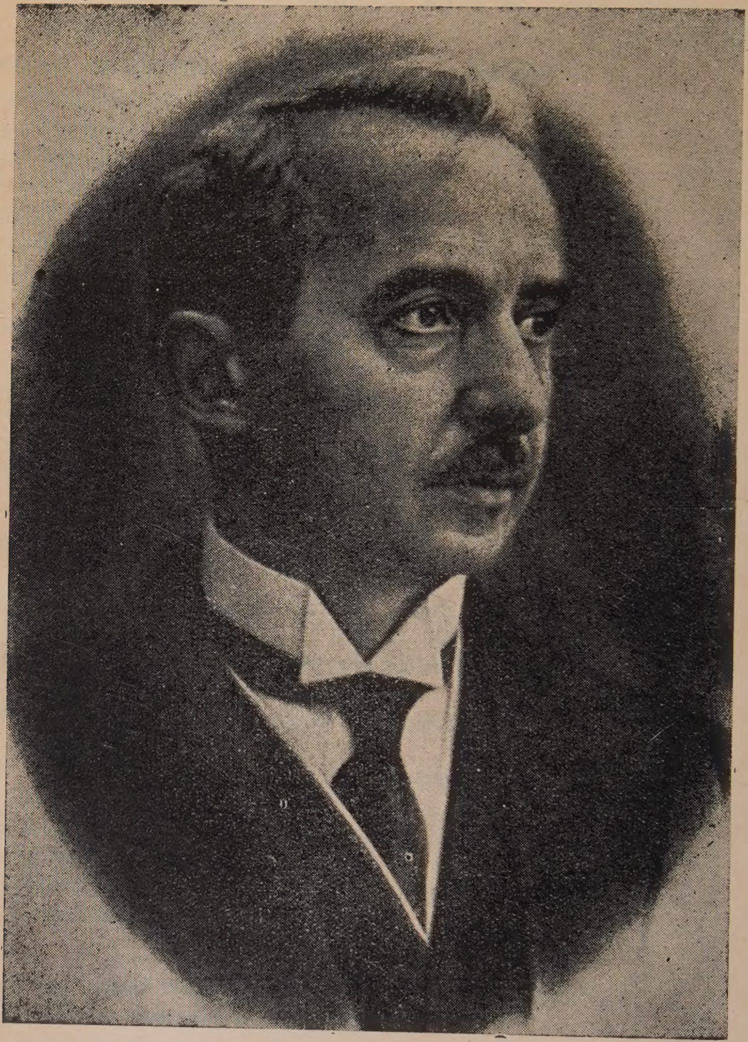
Ὁ ἀείμνηστος, ὡς πληρεξούσιος τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων, ὑπῆρξε μέλος τῶν Ἐθνοσυνελεύσεων τοῦ Ὀκτωβρίου 1891 καὶ τοῦ Ἰανουαρίου 1895 κατὰ τὰς Πατριαρχικὰς ἐκλογὰς τῶν ἀοιδίμων Πατριαρχῶν Νεοφύτου Η′ καὶ Ἀνθίμου Ζ′. Ἐχρημάτισεν ἐπίσης μέλος τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Δ. Ε. Μικτοῦ Συμβουλίου τῷ 1895 ἐπὶ Ἀνθίμου Ζ′, τῷ 1899—1900 ἐπὶ Κωνσταντίνου Ε′ καὶ τῷ 1914—1917 ἐπὶ Γερμανοῦ Ε′. Ὁ ἀείμνηστος ἐπὶ μακρὰ ἔτη εἰργάσθη ἐν τῇ Κεντρικῇ Ἐφορείᾳ Σταυροδρομίου ἀρχικῶς ὡς μέλος καὶ ἀπὸ δεκαεξαετίας ὡς πρόεδρος αὐτῆς. Ἐπίσης ἐχρημάτισε συνεκτελεστὴς τῶν κληροδοτημάτων Λαμπαδαριδείου καὶ Ζαριφείου.

Ὁ ἀείμνηστος διὰ διαθήκης κατέστησε γενικὸν κληρονόμον τῆς περιουσίας αὐτοῦ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ὁρίσας ἐκτελεστὰς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα καὶ τοὺς ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Θρόνῳ διαδόχους Αὐτῆς, καταλιπὼν δὲ ποσὰ διὰ διαφόρους εὐαγεῖς καὶ φιλανθρώπους σκοπούς.

Διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου Νικολάου Σγουρίδου ἐκλείπει μία τῶν πλέον σεβαστῶν φυσιογνωμιῶν τῆς ἐνταῦθα ὁμογενείας, διακριθεῖσα διὰ τὴν βαθεῖαν εὐσέβειαν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν αὐτῆς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, μέχρι δὲ τέλους τῆς ζωῆς αὐτῆς μετὰ ζήλου καὶ παραδειγματικῆς ἀγάπης ὑπηρετήσασα τὴν ὁμογένειαν.

Τοῦ ἀειμνήστου Νικολάου Σγουρίδου εἴη αἰωνία ἡ μνήμη.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΙΘ΄ ΕΤΟΥΣ

Ο ΕΞΟΧΩΤΑΤΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΙΣΜΕΤ ΙΝΟΝΟΥ